

34. Yleiset työt

Kaupungin yleisten töiden lautakunnan v:lta 1949 laatima kertomus oli seuraavan sisältöinen:

Yleisten töiden lautakunta

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Yleisten töiden lautakuntaan kuuluivat v.1949 puheenjohtajana ministeri E. Härmä kesäkuun 30 p:ään saakka ja liikennetarkastaja V. Laitinen heinäkuun 1 p:stä lähtien, varapuheenjohtajana yli-insinööri H. Backman sekä jäsenenä tarkastaja S. Koskinen, insinööri A. Liljeberg, pankinjohtaja H. Paloheimo, kivityöntekijä V. Riipinen, viilaaja V. Vanhanen, johtaja J. Vuortama ja yliarkkitehti M. Välikangas. Kaupunginhallituksen edustajaksi lautakuntaan oli määrätty kaupungin teknillinen johtaja, diplomi-insinööri R. Granqvist. Lautakunnan sihteerinä toimi varatuomari R. Parviainen.

Lautakunta kokoontui kertomusvuoden aikana 47 kertaa ja käsitteli kokouksissaan 1 518 asiaa. Lähetettyjen kirjeiden luku oli 619.

Lautakunta teki seuraavat lopulliset päätökset, joihin ei kuitenkaan sisällytetty henkilökuntaa koskevia päätöksiä, elleivät ne olleet periaatteellista laatua:

Lopulliset päätökset. Päätettiin ¹⁾ valita varapuheenjohtajaksi yli-insinööri H. Backman. Lautakunnan kokoukset päätettiin ²⁾ pitää maanantaisin alkaen klo 16.

Oikeutettiin ³⁾ kaupungininsinööri Linnavuori hyväksymään yleisten töiden lautakunnan ja rakennustoimiston puolesta laskuja ja muita niihin verrattavia asiakirjoja sekä määrättiin katurakennuspäällikkö Starck ja apulaiskaturakennuspäällikkö Virtanen hänen varamiehikseen.

Annettiin ⁴⁾ teurastamon sikalan viemärin perustustyöt Silta ja satama oy:n suoritettavaksi 248 000 mk:n urakkahinnasta, mikä työ aiheutui siitä, että työselitysten edellyttämää puupaalutusmenetelmää ei voitu käyttää, vaan oli pakko turvautua rautabetonirakenteisiin.

Lautakunnan monivuotisen jäsenen, vanhemman oikeusneuvosmiehen K. E. Furu-hjelman kuoleman johdosta lähetettiin adressi hänen leskelleen ja kustannukset päätettiin ⁵⁾ suorittaa lautakunnan käyttövaroista.

Malminkadun n:o 5 olevan ruokalan kustannusten korvaamiseksi päätettiin ⁶⁾ kertomusvuoden alusta periä vesilaitokselta 7 500 mk, katurakennusosastolta 1 500 mk ja sähkölaitokselta 1 125 mk kuukaudessa, jolloin varasto-osaston osuudeksi ruokalan kustannusten suorittajana jäi 1 875 mk kuukaudessa.

Annettiin ⁷⁾ Katajanokan huoltorakennuksen hajoituskaivon rakentaminen Silta ja satama oy:n tehtäväksi 135 000 mk:n urakkahinnasta kehoittaen kuitenkin talorakennusosastoa vielä neuvottelemaan urakoitsijan kanssa urakkahinnan alentamismahdollisuuksista.

¹⁾ Yl. t. lk. 10 p. tammik. 18 §. — ²⁾ S:n 10 p. tammik. 19 §. — ³⁾ S:n 10 p. tammik. 21 §. — ⁴⁾ S:n 10 p. tammik. 40 §. — ⁵⁾ S:n 10 p. tammik. 41 §. — ⁶⁾ S:n 17 p. tammik. 74 §. — ⁷⁾ S:n 24 p. tammik. 109 §.

Päätettiin ¹⁾ hyväksyä Oy. Termon 770 000 mk:aan päättyvä tarjous, kahden lämpöjohtokattilan hankkimiseksi tuberkuloosisairaalaan.

Oikeutettiin ²⁾ rakennustoimisto tekemään Oy. Cronwall ab:n kanssa toiminimen tammikuun 17 p:nä 1949 tekemän tarjouksen perusteella sopimus uimastadionin koneiston hankkimisesta muilta osin, paitsi otsonisterilisointia varten tarvittavan koneiston osalta, joka jätetään asian lisätutkimusta varten toistaiseksi.

Varasto-osasto oikeutettiin ³⁾ tilaamaan Kontino kommandiittiyhtiö T. Matikkala & kumpp:lta 755 100 kg betonirautaa mahdollisimman edullisilla hinnoilla ja maksu- ym. ehdoilla.

Päätettiin ⁴⁾ alentaa Suomen matkailijayhdistyksen maksettavaa vuokraa lapioista ja pumpuista 10 500 mk:aan ja lipuista 9 500 mk:aan eli yhteensä 20 000 mk:aan.

Varasto-osasto oikeutettiin ⁵⁾ vuokraamaan Oy. Helsingin kyllästyslaitos—Helsingfors impregneringsverk ab:lle 500 kg:n Vesteräs-mallinen nostokurki 50 mk:n vuorokausivuokrasta sekä tilaamaan ⁶⁾ seuraavat pumput Ab. Julius Tallberg oy:ltä tarjouksessa mainituilla seuraavilla hinnoilla: 5 kpl kalvopumppuja, malli D-4, teho 400 l/min., bensiinimoottoreineen ja kaikkine varusteineen 145 160 mk/kpl eli yhteensä 725 800 mk; 5 kpl kalvopumppuja, malli 2 D-4, teho 700 l/min., hinta 176 520 mk/kpl eli yhteensä 882 600 mk; samoin oikeutettiin ⁷⁾ tilaamaan Sandholm teollisuuskoneita-nimiseltä liikkeeltä Cazeneuve pikasorvi hintaan Rfr. 1 663 956 liikkeen esittämässä tarjouksessa mainituilla toimitus-, maksu- ym. ehdoilla.

Päätettiin ⁸⁾ hyväksyä seuraavat paalutukkien hankintaa koskevat tilaukset: kaupungin halkoimistolta 1 700 kpl paalutukkeja (5—16 m) hintaan 1 600 000 mk ja maanjelijä O. Rajaojalta 1 600 kpl paalutukkeja (16—21.5 m) hintaan 5 750 000 mk.

Katurakennustoimiston esityksestä oikeutettiin ⁹⁾ rakennustoimisto tekemään Oy. Cronwall ab:n kanssa sopimus uimastadionin veden otsonisoimislaitteiden puuttuvien osien hankinnasta mainitun toiminimen tammikuun 17 p:nä 1949 tekemän tarjouksen mukaisesti.

Työmailla viimeaikoina tapahtuneiden, kaupungin omaisuuteen kohdistuneiden rikosten johdosta päätettiin ¹⁰⁾ kehoittaa rakennustoimiston osastoja valvomaan, että työmaiden vartiointia hoidetaan huolellisesti ja todetuissa laiminlyöntitapauksissa antamaan asianomaiselle vartijalle varoitus tai muu rangaistus tapauksen laadun ja törkeyden mukaan.

Salmisaaren voimalaitoksen kattilahuonerakennuksen ulkoikkunat päätettiin ¹¹⁾ tilata Kolho oy:ltä yhteishintaan 2 198 396 mk 22 %:n liikevaihtoveroineen.

Teurastamon sikalan karsinaveräjien muutoksista aiheutuneet lisäkustannukset 174 150 mk Silta- ja satama oy:lle hyväksyttiin ¹²⁾.

Varasto-osasto oikeutettiin ¹³⁾ vuokraamaan Oy. Helsingin kyllästyslaitos—Helsingfors impregneringsverk ab:lle toistaiseksi yksi kolmijalkanosturi 50 mk:n suuruisesta vuorokausivuokrasta, samoin oikeutettiin ¹⁴⁾ alentamaan Suomi—Neuvostoliitto seuran laskussa tammikuun 1 p:nä 1949 velotun lippujen ja lipputankojen vuokra 8 460 mk puoleen määrään eli 4 230 mk:ksi sekä tilaamaan ¹⁵⁾ V. Kaarnasaareltä ja V. Pusalta 10 000 kpl ratapölkkyjä ja 11 000 jm vaihdepölkkyjä lautakunnan maaliskuun 7 p:nä pitämän kokouksen esityslistaan merkityillä hinnoilla.

Hyväksyttiin ¹⁶⁾ Keskuslämpö oy:n ns. saniteettitarjous Salmisaaren sähkövoimalaistosta varten, jonka tarjouksen yhteishinta oli 7 526 000 mk.

Liikennelaitoksen hallinto- ja varastorakennuksen suunnittelutyö jätettiin ¹⁷⁾ arkkitehti E. Ungern-Sternbergille.

Varasto-osasto oikeutettiin ¹⁸⁾ tekemään Oy. Jokelan tiilitehdas ab:n kanssa sopimus 2 milj. kappaleen muuritiilien hankkimisesta yhtiön maaliskuun 4 p:nä 1949 tekemässä tarjouksessa mainituilla maksu- ym. ehdoilla sekä lisäksi ehdolla, että yhtiö asettaa kaupungin suoritettavasta ennakkomaksusta hyväksyttävän takuun. Samalla merkittiin tiedoksi varasto-osaston ilmoitus 3 300 000 tiilen tilaamisesta kuudelta eri tiilitehtaalta.

¹⁾ Yl. t. lk. 24 p. tammik. 110 §. — ²⁾ S:n 24 p. tammik. 115 §. — ³⁾ S:n 24 p. tammik. 116 §. — ⁴⁾ S:n 31 p. tammik. 137 §. — ⁵⁾ S:n 7 p. helmik. 181 §. — ⁶⁾ S:n 7 p. helmik. 203 §. — ⁷⁾ S:n 21 p. helmik. 252 §. — ⁸⁾ S:n 21 p. helmik. 254 §. — ⁹⁾ S:n 21 p. helmik. 265 §. — ¹⁰⁾ S:n 21 p. helmik. 268 §. — ¹¹⁾ S:n 21 p. helmik. 272 §. — ¹²⁾ S:n 28 p. helmik. 300 §. — ¹³⁾ S:n 28 p. helmik. 303 §. — ¹⁴⁾ S:n 28 p. helmik. 305 §. — ¹⁵⁾ S:n 7 p. maalisk. 337 §. — ¹⁶⁾ S:n 7 p. maalisk. 347 §. — ¹⁷⁾ S:n 7 p. maalisk. 350 §. — ¹⁸⁾ S:n 7 p. maalisk. 351 §.

Tervalammen työlaitoksen uuden hoidokkirakennuksen suunnittelutyön suorittamisen annettiin ¹⁾ arkkitehti E. Toiviaiselle ja T. Salmio-Toiviaiselle.

Snellmaninkadun kansakoulun kivijalkatöiden suorittaminen urakalla annettiin ²⁾ Alberga granit export oy. nimiselle yhtiölle ja päätettiin että kivijalkaan käytetään Uudenkaupungin harmaata graniittia.

Katurakennusosasto oikeutettiin ³⁾ sopimaan Oy. Mercantile ab:n kanssa The Harland Engineering company ltdin Swallowglide likavesipumpun hankkimisesta moottoreineen ja käynnistinlaitteineen, sekä pumppuhuoneeseen tulevan putkikaluston ostamisesta Oy. Mercantile ab:n helmikuun 10 ja 17 p:nä 1949 tekemien tarjousten mukaisesti.

Hyväksyttiin ⁴⁾ talorakennusosaston ehdotus Maunulan ja Lauttasaaren kansakoulun rakennustöiden antamisesta yksityisille rakennusliikkeille urakalle suoritettavaksi, päättään kuitenkin lisäksi, että talorakennusalaan kuuluvia rakennustöitä oli pyrittävä suorittamaan mahdollisimman suuressa määrässä omin voimin.

Lautakunnan jäsenet pankinjohtaja H. Paloheimo ja varastopäällikkö M. Pulkkinen valittiin ⁵⁾ toimikuntaan, jonka tehtävänä oli tutkia Maunulan kansanasunnot oy:n riidanalaista saamisvaadetta rakennustoimistolta.

Varasto-osasto oikeutettiin ⁶⁾ ostamaan puhtaanapito-osastoa varten Oy. Ekströmin koneliike ab:ltä Calldozer-merkinen auraustraktori, minkä hinta oli 399 600 mk liikevaihtoveroineen.

Talorakennusosasto oikeutettiin ⁷⁾ pyytämään diplomi-insinööri P. Arnia suorittamaan eräitä väliseinien ja välipohjien ääneneristystä koskevia kokeita.

Maidontarkastamon uudisrakennuksen rakentaminen annettiin ⁸⁾ rakennustoimisto B. Svedlin oy:lle 12 508 000 mk:n urakkasummasta.

Katurakennusosasto oikeutettiin ⁹⁾ ostamaan bitumiemulsiota seuraavilta tarjouksia tehneiltä toiminimiltä tarjotut määrät ja mahdollisesti hiukan enemmänkin, jos työt niin vaativat ja jakamaan tarpeen mukaan ostettavat määrät eri liikkeiden toimitusmahdollisuuksien mukaan toisinkin kuin mitä tarjoukset edellyttävät:

	Tonnia	Mk/kg
Asfaltti oy. Lemminkäinen	350	15
Oy. Colas ab.	350	15
Oy. Ikopal ab.	350	15
Rakennus oy. Cultor	250	15

Käsiteltäessä Snellmaninkadun kansakoulun saniteettilaitteiden hankintaa, hyväksyttiin ¹⁰⁾ edullisimmaksi katsottu Keskuslämpö oy:n tarjous n:o 5 221 keskuslämmitys- ja ilmanvaihtolaitteista stokereineen sekä vesilaitoksen tarjous lämmin- ja kylmävesi- sekä viemärijohdoista asennuslaitteineen, joista edellisen yhteishinta oli 6 997 000 mk ja jälkimmäisen 3 700 000 mk.

Teurastamon lihanpurkauslaiturin laajentamistyöt annettiin ¹¹⁾ Silta- ja satama oy:n suoritettavaksi hintaan 2 960 000 mk.

Hyväksyttiin ¹²⁾ vesijohtolaitoksen 1 220 000 mk:aan päättyvä tarjous vesi- ja viemärijohtotöistä Nikkilän sairaalan henkilökunnan asuinrakennuksissa.

Varasto-osasto oikeutettiin ¹³⁾ vuokraamaan Finlands svenska folkdansring nimiselle yhdistykselle 2/5 tanssilavasta 280 mk:n vuokrasta käyttövuorokaudelta, minkä lisäksi yhdistyksen oli maksettava kuljetuskustannukset laskun mukaan sekä lisäksi ehdolla että, jos lavaa tarvittaisiin johonkin muuhun tarkoitukseen, oli yhdistyksen luovutettava sille vuokrattu osa varasto-osaston käytettäväksi; samoin varasto-osasto oikeutettiin ¹⁴⁾ ilman korvausta luovuttamaan talorakennusosaston rakentama esiintymislava toukokuun 1 p:nä 1949 Akademiska sängföreningen ja Helsingin ammatillinen paikallisyjärjestö nimisille yhdistyksille; sekä sama osasto oikeutettiin ¹⁵⁾ myymään rakennustoimiston varastoissa oleva poistettu irtain omaisuus huutokaupalla v:n 1949 toukokuun aikana osaston määräämänä päivänä.

¹⁾ Yl. t. lk. 14 p. maalisk. 369 §. — ²⁾ S:n 14 p. maalisk. 373 §. — ³⁾ S:n 14 p. maalisk. 375 §. — ⁴⁾ S:n 14 p. maalisk. 377 §. — ⁵⁾ S:n 21 p. maalisk. 405 §. — ⁶⁾ S:n 21 p. maalisk. 407 §. — ⁷⁾ S:n 21 p. maalisk. 412 §. — ⁸⁾ S:n 21 p. maalisk. 413 §. — ⁹⁾ S:n 4 p. huhtik. 441 §. — ¹⁰⁾ S:n 4 p. huhtik. 450 §. — ¹¹⁾ S:n 4 p. huhtik. 455 §. — ¹²⁾ S:n 25 p. huhtik. 530 §. — ¹³⁾ S:n 25 p. huhtik. 533 §. — ¹⁴⁾ S:n 25 p. huhtik. 534 §. — ¹⁵⁾ S:n 25 p. huhtik. 535 §.

Eläintarhan ajon järjestelytoimikunnalle vuokrattiin ¹⁾ 9 miehistökuljetuskatosta 100 mk:n suuruisesta vuorokausivuokrasta kappaleelta.

Varasto-osasto oikeutettiin ²⁾ vuokraamaan kulkutautisairaalaalle 5 kaatovaunua 25 mk:n suuruisesta vuorokausivuokrasta kappaleelta ehdoin, että sairaala luovuttaa ne takaisin rakennustoimistolle heti kun rakennustoimisto tarvitsee niitä omaan käyttöönsä, samoin oikeutettiin ³⁾ vuokraamaan Marjanien melojille 9 m:n paalurana kaikkine laitteineen ja moottoreineen toukokuun 7 ja 15 p:n 1949 väliseksi ajaksi 500 mk:n suuruisesta vuorokausivuokrasta, minkä lisäksi yhdistyksen oli suoritettava ranan kuljetuksesta aiheutuneet kustannukset.

Herttoniemen kansakoulun pääpiirustusten laatiminen jätettiin ⁴⁾ arkkitehti J. Järvelle arkkitehtitaksan suuruisista palkkiota vastaan.

Varasto-osasto oikeutettiin ⁵⁾ tilaamaan Oy. Exim ab:ltä kaksi 375 l betonisekoittajaa ja kaksi 15 hv liukurengassähkömoottoria; sitävastoin hylättiin varasto-osaston ehdotus yhden Kaiser-betonipumpun n:o 1 ja 30 hv sähkömoottorin sekä erinäisten pumpunosiin ostamisesta. Ostoon tarvittavat varat osoitettiin yleisten töiden varastomäärärahoista momentilta Uusien koneiden osto.

Varasto-osasto oikeutettiin ⁶⁾ myymään kirjanpitäjä O. Kuokkaselle kalustoluettelosta poistettu konttorikoju n:o 32 8 000 mk:n hinnasta.

Varasto-osasto oikeutettiin ⁷⁾ luovuttamaan Helsingin yliopiston ylioppilaskunnalle Kukanpäivän viettoa varten siirrettävä esiintymislava ilman korvausta, mutta kuitenkin ehdoin, että ylioppilaskunta korvaa kuljetuskustannukset.

Kone oy:ltä tilattiin ⁸⁾ kolme hissiä, joista kuuden hengen hissin nopeudeksi valittiin 0.9 m/sek. ja 1 500 kg:n tavarahissin nopeudeksi 0.6 m/sek., yhteisen hinnan ollessa 6 147 800 mk liikevaihtoveroineen, mihin hintaan sisältyi myös tarvittavat palo-ovet ja verkkoaitaus.

Varasto-osasto oikeutettiin ⁹⁾ luovuttamaan Lappeenrannan kaupungille elokuun 6 ja 7 pp:n 1949 väliseksi ajaksi 200 Suomen, 15 Ruotsin, 15 Norjan ja 15 Tanskan lippua tavannukaisin vuokraehdoin, samoin hyväksyttiin ¹⁰⁾ osaston toimenpide ilmapuristajan vuokraamisesta kahden viikon ajaksi liikennelaitokselle 300 mk:n vuokrasta vuorokaudelta sekä oikeutettiin ¹¹⁾ osasto ostamaan Kontino-nimiseltä toiminimeltä säteisporakone G.S.P. mallia 44 K 14, 5 309 \$ hinnasta. Tarpeelliset varat osoitettiin yleisten töiden varastomäärärahoista momentilta Koneiden hankinta.

Katurakennusosasto oikeutettiin ¹²⁾ tekemään asfalttipäällysteisten katujen korjauksia koskevat sopimukset sen mukaan, mitkä kulloinkin tulevat kaupungille edullisemmaksi.

Rakennustoimisto I. Löfgrenin anomus saada vuokrata 500 kg:n käsikäyttöinen nosturi toukokuun 24 ja 28 pp:n 1949 väliseksi ajaksi hylättiin ¹³⁾.

Varasto-osasto oikeutettiin ¹⁴⁾ vuokraamaan kiinteistötoimiston maatalousosastolle 2 käsikäyttöistä 90 l:n betoninsekoittajaa 75 mk:n vuokrasta kappaleelta vuorokaudessa, samoin vuokraamaan vesilaitokselle yksi 90 l:n käsikäyttöinen betoninsekoittaja 75 mk:n vuokrasta vuorokaudelta ¹⁵⁾.

Hyväksyttiin ¹⁶⁾ Kiviveistämö oy. Forsmanin 718 800 mk:aan päättyvä tarjous Helsingin kaupungin perustamisen 400-vuotismuistomerkin pystyttämisestä Vanhaankaupunkiin.

Varasto-osasto oikeutettiin ¹⁷⁾ tilaamaan Rake oy:ltä seinä- ja lattialaatat rakennustoimiston talorakennusosaston v:n 1949 uudisrakennus-, korjaus- ja kunnossapito-ohjelman toteuttamista varten, kuitenkin sillä varauksella, että jos joitakin kotimaisia laattoja saadaan muualta edullisemmilla hinnoilla ja toimitusajalla, voidaan Rake oy:n tarjouksesta poiketa.

Raittiusyhdistys Koiton voimistelu- ja urheiluseura Visan anomus lumiaidan vuokraamisesta hylättiin ¹⁸⁾.

¹⁾ Yl. t. lk. 2 p. toukok. 570 §. — ²⁾ S:n 2 p. toukok. 571 §. — ³⁾ S:n 2 p. toukok. 573 §. — ⁴⁾ S:n 2 p. toukok. 575 §. — ⁵⁾ S:n 9 p. toukok. 607 §. — ⁶⁾ S:n 9 p. toukok. 608 §. — ⁷⁾ S:n 9 p. toukok. 611 §. — ⁸⁾ S:n 16 p. toukok. 629 §. — ⁹⁾ S:n 23 p. toukok. 659 §. — ¹⁰⁾ S:n 23 p. toukok. 660 §. — ¹¹⁾ S:n 23 p. toukok. 661 §. — ¹²⁾ S:n 23 p. toukok. 663 §. — ¹³⁾ S:n 23 p. toukok. 666 §. — ¹⁴⁾ S:n 30 p. toukok. 685 §. — ¹⁵⁾ S:n 30 p. toukok. 686 §. — ¹⁶⁾ S:n 30 p. toukok. 687 §. — ¹⁷⁾ S:n 30 p. toukok. 692 §. — ¹⁸⁾ S:n 13 p. kesäk. 729 §.

Kallion sivukirjaston rakennuksen korjaustöiden suunnittelu uskottiin ¹⁾ arkkitehdeille E. Toiviaiselle ja T. Salmio-Toiviaiselle, käyttäen heidän palkkaamiseensa tilapäisen työvoiman määrärahaa.

Rakennustoimisto R. Svedlin oy:n tarjous maidontarkastamon rakennuksen sokkeloitä varten määrältään 445 000 mk hyväksyttiin ²⁾.

Hyväksyttiin ³⁾ Suomen hissi ja lämpöjohto oy:n tarjous teurastamon alueella olevan maitolaboratorion lämmitys-, vesi- ja viemärijohdoista sekä ilmanvaihtolaitteista, minkä tarjouksen loppusumma oli 3 703 800 mk.

Käpylän uuden kansakoulun maalaustöiden suorittaminen uskottiin ⁴⁾ A. Kaipaisen maalausliikkeelle 2 817 000 mk:n hinnasta.

Pihlajien lastentalon suunnittelu annettiin ⁵⁾ arkkitehdeille A. ja N. Pulkka.

Sofianlehdon lastenkodin henkilökunnan asuntolan rakennuspiirustusten laatiminen ⁶⁾ uskottiin arkkitehti B. Saarniolle II luokan arkkitehtitaksan mukaista palkkiota vastaan edellytyksin, että kaupunginvaltuusto myöntää ehdotetun määrärahan 4 milj. mk lisätalousarvioon ko. laatuista töitä varten.

Maunulan kansakoulun rakennustöiden suorittaminen annettiin ⁷⁾ Rakennustoimisto J. L. Aallolle 45 380 000 mk:n urakkahinnasta, sen jälkeen kun kaupunginvaltuusto oli merkinnyt puuttuvan määrärahan 35 milj. mk, otettavaksi v:n 1950 talousarvioon tai kertomusvuoden lisätalousarvioon.

Talorakennusosasto sai ⁸⁾ käyttää arkkitehti N. E. Wickbergiä asiantuntijana kaupungin keskustan kunnallisten rakennusten julkisivuvärien määräämisessä.

Teurastamon lantalan lisärakennuksen ja kesänavetan laajentamista koskeva suunnittelutyö uskottiin ⁹⁾ arkkitehti B. Liljeqvistille tavanmukaista arkkitehtipalkkiota vastaan.

Lauttasaaren kansakoulun lisärakennuksen rakentamistyöt annettiin ¹⁰⁾ urakalla Rakennusliike Soivio ja K:nit suoritettavaksi 12 880 000 mk:n urakkahinnasta edellytyksin, että kaupunginhallitus myöntää Lauttasaaren kansakoulun lisärakennustyötä varten 1 500 000 mk:n suuruisen määrärahan.

Varasto-osasto oikeutettiin ¹¹⁾ vuokraamaan Oy. Arabia ab:lle yksi ilmapuristaja viikon ajaksi heinäkuun 1 p:stä 1949 lukien 500 mk:n suuruisa vuokraa vastaan 8-tunnin työvuorolta. Edelleen osasto oikeutettiin ¹²⁾ ostamaan Ekströmin koneliike oy:n välityksellä Shelvoke and Drewry Limited'iltä likakaivo- ja viemäriyhjennysauto. Tarkoitusta varten osoitettiin yleisten töiden varastomäärärahasta momentilta Uusien koneiden osto 1 900 000 mk.

Kivityöntekijä A. Mäkelälle vuokrattiin ¹³⁾ yksi ilmapuristaja kaikkine laitteineen kahden vuorokauden ajaksi 500 mk:n suuruisesta vuorokausivuokrasta, ehdoin, että mainittu ilmapuristaja palautetaan täydessä kunnossa.

Varasto-osasto oikeutettiin ¹⁴⁾ tilaamaan Oy. Tammet'ilta 1 650 m² näytteen mukaista panssariverkkoa hintaan 245 mk/m² liikevaihtoveroineen vapaasti tuotuna varasto-osaston ilmoittamaan varastoon.

Varasto-osasto oikeutettiin ¹⁵⁾ vuokraamaan rakennusmestari K. A. Saloselle ilmapuristaja kolmeksi päiväksi 500 mk:n suuruisesta vuorokausivuokrasta, minkä lisäksi Salosen oli suoritettava kuljetuskustannukset sekä polttoaine.

Oy. Rakennustoimen anomus saada lainata kaupungin varastosta 50 000 kg betoni-rautaa hylättiin).

Hitsaaja L. E. Rekoriukselle myönnettiin ¹⁶⁾ lupa sahata 20 tukkia Toukolan sirkkelisahalla.

Varasto-osastoa kehoitettiin ¹⁷⁾ valvomaan, ettei vastedes sahata osaston alaisissa sahoissa yksityisten omistamaa puutavaraa.

Hyväksyttiin ¹⁸⁾ rakennustoimiston toimenpide hankkia seppele lautakunnan monivuotisen jäsenen O. Oksasen hautajaistilaisuuteen heinäkuun 13 p:nä 1949. Seppeleen hinta 2 000 mk suoritettiin lautakunnan käyttövaroista.

¹⁾ Yl. t. lk. 13 p. kesäk. 747 §. — ²⁾ S:n 13 p. kesäk. 753 §. — ³⁾ S:n 13 p. kesäk. 757 §. — ⁴⁾ S:n 13 p. kesäk. 758 §. — ⁵⁾ S:n 13 p. kesäk. 764 §. — ⁶⁾ S:n 20 p. kesäk. 793 §. — ⁷⁾ S:n 20 p. kesäk. 794 §. — ⁸⁾ S:n 20 p. kesäk. 795 §. — ⁹⁾ S:n 20 p. kesäk. 799 §. — ¹⁰⁾ S:n 27 p. kesäk. 815 §. — ¹¹⁾ S:n 27 p. kesäk. 819 §. — ¹²⁾ S:n 18 p. heinäk. 864 §. — ¹³⁾ S:n 18 p. heinäk. 865 §. — ¹⁴⁾ S:n 18 p. heinäk. 866 §. — ¹⁵⁾ S:n 18 p. heinäk. 868 §. — ¹⁶⁾ S:n 18 p. heinäk. 869 §. — ¹⁷⁾ S:n 18 p. heinäk. 870 §. — ¹⁸⁾ S:n 18 p. heinäk. 887 §.

Kesälomapaikaltaan (Varkaus, Puurtila) lautakunnan kokousta varten kutsutulle sihteerille myönnettiin ¹⁾ korvaus lautakunnan käyttövaroista.

Uimastadionin alkuperäisten rakennussuunnitelmien tarkistuksesta johtuva suunniteltutyö uskottiin ²⁾ arkkitehti J. Järvelle tavanmukaista arkkitehtipalkkiota vastaan.

Oy. Rakennustoimen anomus saada lainata kaupungin varastosta 50 000 kg betoni-
rautaa stadionin työmaata varten hylättiin ³⁾.

Päätettiin ⁴⁾ korvata puheenjohtaja Laitisen ja kaupungininsinööri Linnavuoren matkakustannukset ja päivärahat, heidän osallistuessaan Hämeenlinnassa elokuun 30 ja 31 p:nä pidettävälle kaupunkipäiville. Lasku suoritettiin kaupungin matkustussäännön mukaisesti yleisten töiden käyttövaroista momentilta Yleisten töiden lautakunnan käytettäväksi.

Varasto-osasto oikeutettiin ⁵⁾ luovuttamaan ilman vuokraa Helsingin kaupungin virkamiesyhdistyksen käyttöön 10 lapiota, 2 rautakankea ja 2 kpl työntökärriä; luovuttamaan poliisilaitokselle tämän järjestämää lastenjuhlaa varten tanssilava ilman vuokraa ⁶⁾; vuokraamaan kiinteistötoimiston maatalousosastolle yksi 15 kW sähkömoottori 150 mk:n suuruudesta vuorokausivuokrasta ⁷⁾; sekä vuokraamaan halkotoimistolle yksi 120 l:n käsikäyttöinen betoninsekoittaja 100 mk:n vuorokausivuokrasta ⁸⁾.

Varasto-osastoa kehoitettiin tutkimaan lippujen ja lipputankojen vuokraamisen kannattavuutta sekä tekemään ehdotuksensa tarpeellisiksi mahdollisesti osottautuvista muutoksista vuokrien määriin nähden.

Talorakennusosaston toimenpide tilata asian kiireellisyyden takia Annankadun kansakoulun lämpö- ja vesijohtotyöt Oy. Vesijohtola ab nimiseltä liikkeeltä, jonka tarjouksen yhteishinta oli 3 067 000 mk, hyväksyttiin ⁹⁾; osastoa kehoitettiin ¹⁰⁾ ko. laatuisten töiden ollessa kysymyksessä aina pyytämään tarjoutua kaupungin vesijohtolaitokselta.

Päätettiin ¹¹⁾ valita 3-henkinen lähetystö, johon kuuluivat lautakunnan puheenjohtaja V. Laitinen, varapuheenjohtaja H. Backman ja kaupungininsinööri A. Linnavuori, ojentamaan kukkalaite kaupunginjohtaja E. Rydmanille elokuun 19 p:nä hänen täyttäessään 60 vuotta.

Varasto-osasto oikeutettiin ¹²⁾ luovuttamaan Helsingin kaupungin urheilu- ja retkeilytoimistolle 10 myrskylyhtyä määräten vuokraksi 20 mk kappaleelta käyttöpäivältä; oikeutettiin ¹³⁾ vuokraamaan panostaja P. O. Ailiolle yksi ilmapuristaja kolmen vuorokauden ajaksi 250 mk:n suuruudesta vuorokausivuokrasta; oikeutettiin ¹⁴⁾ myymään kaupungininsinööri Linnavuorelle kalustoluettelosta poistettut 2 pöytää, yksi työmaapöytä ja 4 penkkiä 1 000 mk:n yhteishinnasta.

Katurakennusosasto oikeutettiin ¹⁵⁾ tilaamaan Snellman-monumentin jalusta ja portaikon korjaus Kiviveistämö Oy. Forsmanilta 782 000 mk:n hinnasta ja Kolme seppääpatsaan jalustan korjaus Granit oy:ltä 90 000 mk:n hinnasta.

Helsingin kaupungin IV tullikamarin laajentamissuunnitelma kustannusarvioineen annettiin ¹⁶⁾ professori H. Ekelundin tehtäväksi tavanmukaista arkkitehtipalkkiota vastaan.

Varasto-osasto oikeutettiin vuokraamaan 7. Pohjoismaiselle puutarhanäyttelylle 450 jm. säleaitaa 1 mk:n vuokrasta jm:ltä vuorokaudessa ¹⁷⁾; vuokraamaan kiinteistötoimistolle koneikäyttöinen 220 l:n betoninsekoittaja n. 3 viikon ajaksi 250 mk:n vuorokausivuokrasta ¹⁸⁾; sekä tilaamaan Oy. Ekströmin koneliikkeeltä englantilainen Barber Greene-merkinen lastauskone käyttömoottoreineen n. 1 200 000 mk:n hinnasta ¹⁹⁾.

Hyväksyttiin ²⁰⁾ Rakennustoimisto Thure Nybergin 9 450 000 mk:aan päättyvä urakkarajous Pakilan kansakoulun lisärakennuksen rakentamisesta.

Oy. Hissinhuolto ab:n 646 000 mk:aan (ilman liikevaihtoveroa) päättyvä tarjous hissien rakentamisesta Snellmaninkadun kansakouluun hyväksyttiin ²¹⁾.

Päätettiin ²¹⁾ luopua vaaditusta korvauksesta poliisilaitoksen Seurasaaressa elokuun 21 p:nä järjestämistä lastenjuhlien liputuksesta aiheutuneista lippujen vuokrasta määrältään 960 mk.

¹⁾ Yl. t. lk. 18 p. heinäk. 888 §. — ²⁾ S:n 1 p. elok. 915 §. — ³⁾ S:n 1 p. elok. 917 §. — ⁴⁾ S:n 15 p. elok. 942 §. — ⁵⁾ S:n 15 p. elok. 948 §. — ⁶⁾ S:n 15 p. elok. 949 §. — ⁷⁾ S:n 15 p. elok. 950 §. — ⁸⁾ S:n 15 p. elok. 952 §. — ⁹⁾ S:n 15 p. elok. 963 §. — ¹⁰⁾ S:n 15 p. elok. 966 §. — ¹¹⁾ S:n 22 p. elok. 982 §. — ¹²⁾ S:n 22 p. elok. 983 §. — ¹³⁾ S:n 22 p. elok. 984 §. — ¹⁴⁾ S:n 22 p. elok. 988 §. — ¹⁵⁾ S:n 22 p. elok. 989 §. — ¹⁶⁾ S:n 25 p. elok. 996 §. — ¹⁷⁾ S:n 29 p. elok. 1 006 §. — ¹⁸⁾ S:n 29 p. elok. 1 007 §. — ¹⁹⁾ S:n 29 p. elok. 1 012 §. — ²⁰⁾ S:n 5 p. syysk. 1 030 §. — ²¹⁾ S:n 12 p. syysk. 1 049 §.

Varasto-osasto oikeutettiin vuokraamaan Puutarhansuunnitteluliike O. Savonlahdelle yksi pikikattila 100 mk:n suuruudesta vuorokausivuokrasta¹⁾; sekä myymään Haga Svenska barnträdsgårds garantiföreningille 18 kalustoluettelosta poistettua jakkaraa 50 mk:n hinnasta kappaleelta²⁾.

Sähkölaitoksen päävoima-aseman lisärakennuksen piirustusten laatiminen annettiin³⁾ arkkitehti K. Englundille arkkitehtitaksan mukaista palkkiota vastaan.

Rakennustoimiston osuus lounaaseen, joka tarjottiin syyskuun 24 p:nä Tampereen kaupungin vesilaitoksen ja autohallin yhteiselle tuotantokomitealle ja erälle kaupungin virkailijoille heidän käydessään Helsingissä syyskuun 23—24 p:nä tutustuaan mm. varasto-osaston alaiseen korjauspajaan, suoritettiin⁴⁾ lautakunnan käyttövaroista.

Kone oy:n tarjous hissien asentamisesta Marian sairaalan sairaanhoitajatarasuntolaan Hietaniemenkadun 7:ään hyväksyttiin⁵⁾. Tarjouksen hinta oli 678 000 mk ulko-ovineen, ilman liikevaihtoveroa.

Annettiin⁶⁾ varoitus varastonhoitaja E. Kurejoelle sen johdosta, että hän oli ilman lupaa varastoinut varastoalueelle halkoja, sekä perittiin häneltä vuokraa em. varastoimisesta 40 p. m²:ltä vuorokaudessa ja veloitettiin hänet viipymättä poistamaan halot varastoalueelta.

Inventoija R. G. Lindrothin anomus saada sijoittaa moottoriveneensä varasto-osaston varastoalueelle hylättiin⁷⁾.

Suostuttiin⁸⁾ varastokirjanpitäjä O. Kuokkasen anomukseen saada seurata Yhteiskunnallisessa korkeakoulussa kunnallislainsäädännön luentosarjaa, joka pidetään maanantaisin ja torstaisin klo 8.15—10, ehdoin että anoja suorittaa poissaolotunteja vastaavan määrän ulkopuolella toimistoajan.

Lautakunnan käynnistä Suomenlinnassa lokakuun 3 p:nä aiheutuneet matkakustannukset 570 mk suoritettiin⁹⁾ lautakunnan käyttövaroista.

Lounaan tarjoamiseksi Helsingin kaupungininsinöörille A. T. Jørgensenille syyskuun 16 p:nä myönnettiin¹⁰⁾ 5 383 mk lautakunnan käyttövaroista.

Hyväksyttiin¹¹⁾ ne rakennustoimiston toimenpiteet, joihin oli ryhdytty Uudenmaan läänin liikevaihtoverotoimiston kehoitettua rakennustoimistoa jättämään ilmoitukset liikevaihtoveron määräämisen perusteiksi tammikuun 1 p:n 1944 ja kesäkuun 30 p:n 1949 väliseltä ajalta eräiden rakennustoimiston laitosten osalta.

Kone oy:n 530 000 mk:aan päättyvä tarjous yhdistetyn tavara- ja konehissin hankkimisesta kulkutautisairaalan keittiöön hyväksyttiin¹²⁾.

Katurakennustoimiston mittausmekanikoille T. O. Säilälle ja P. Aarniolle myönnettiin¹³⁾ oikeus osallistua Kunnallisten mittausvirkailijoiden marraskuun 7 ja 26 p:n väliseksi ajaksi Helsingissä järjestämille ammatillisille täydennyskursseille. Palkkalautakunnalle päätettiin esittää, että heille saataisiin suorittaa täydet palkkaedut kurssiajalta, vaikka opetus tapahtui klo 12—18 välisenä aikana.

Lautakunta myönsi¹⁴⁾ käyttövaroistaan Toukolan konepajan tuotantokomitealle Tampereelle tehdyn matkan aiheuttamia todellisia matkakustannuksia vastaavan määrän sekä retkeen osallistuville päivärahat III luokan mukaan.

Tuberkuloosisairaalan keittiön piirustusten laatiminen jätettiin¹⁵⁾ arkkitehti E. Forsmanille tavanmukaista arkkitehtipalkkiota vastaan.

Hyväksyttiin¹⁶⁾ huokeampi eli Oy. Mercantile ab:n tarjous, jonka kokonaishinta oli 842 710 mk liikevaihtoveroineen, koneellisten ilmanvaihtolaitteiden hankkimiseksi Salmisaaren sähkövoimalaitokseen.

Varasto-osasto oikeutettiin ostamaan Oy. Insinööritoimisto H. Arppe ab:ltä yksi Symons 22 kartiomurskaaja Intermediate 21 300 Ruotsin kruunun hinnasta fob Tukholma¹⁷⁾; sekä peruuttamaan aikaisemmin Kommandiitti-yhtiö T. Matikkala & Kumpille annettu ranskalaista säteisporakoneita koskeva tilaus¹⁸⁾.

Varasto-osasto oikeutettiin tilaamaan Oy. Machinery ab:ltä Mas-säteisporakone, mal-

¹⁾ Yl. t. lk. 12 p. syysk. 1 051 §. — ²⁾ S:n 26 p. syysk. 1 106 §. — ³⁾ S:n 26 p. syysk. 1 112 §. — ⁴⁾ S:n 26 p. syysk. 1 113 §. — ⁵⁾ S:n 3 p. lokak. 1 134 §. — ⁶⁾ S:n 3 p. lokak. 1 139 §. — ⁷⁾ S:n 3 p. lokak. 1 140 a §. — ⁸⁾ S:n 3 p. lokak. 1 141 §. — ⁹⁾ S:n 3 p. lokak. 1 143 §. — ¹⁰⁾ S:n 3 p. lokak. 1 144 §. — ¹¹⁾ S:n 17 p. lokak. 1 174 §. — ¹²⁾ S:n 17 p. lokak. 1 176 a §. — ¹³⁾ S:n 17 p. lokak. 1 188 §. — ¹⁴⁾ S:n 24 p. lokak. 1 206 §. — ¹⁵⁾ S:n 31 p. lokak. 1 250 §. — ¹⁶⁾ S:n 31 p. lokak. 1 251 §. — ¹⁷⁾ S:n 31 p. lokak. 1 252 §. — ¹⁸⁾ S:n 31 p. lokak. 1 253 §.

lia Vr- 4D fob hintaan 235 335 kcs¹⁾; sekä vuokraamaan Idrottsföreningen Kamraterna nimiselle yhdistykselle toistaiseksi yksi käsikäyttöinen jyrä 50 mk:n suuruudesta vuorokausivuokrasta²⁾).

Autonkuljettaja G. I. Strömstenille annettiin³⁾ varoitus virkasäännön 12 §:n 1 kappaleen mukaisesti, koska hän oli ilman lupaa käyttänyt yksityistarkoitukseen rakennustoimiston henkilöautoa n:o A 1199.

Puusepäntiike E. Vainio vapautettiin⁴⁾ toimittamasta tarjoamiaan 21 palo-ovea Snellmaninkadun kansakoululle, samalla kun liikkeelle tulevasta kokonaiskorvauksesta vähennettiin 109 340 mk.

Rakennustoimiston toimenpide, joka koski talorakennusosaston työmaalla kansakoulussa Lapinlahdenkadun 10:ssä lokakuun 18 p:nä tapahtunutta varkautta, hyväksyttiin⁵⁾.

Tehostaja-lehden erikoisnumeroiden tilaamista varten rakennustoimiston osastoille lautakunta myönsi⁶⁾ käyttövaroistaan 6 000 mk.

Varasto-osasto oikeutettiin⁷⁾ vuokraamaan Helsingin luisteliijoille kaksi käytöstä poistettua työmaakojua 30 mk:n suuruudesta vuorokausivuokrasta kappaleelta; sekä vuokraamaan Vihannespuutarha oy:lle yksi sammakkopumppu 100 mk:n suuruudesta vuorokausivuokrasta⁸⁾.

Päätettiin⁹⁾ korottaa joulukuun 1 p:stä lukien tilapäisen työvoiman tililtä ja työ-määrärahoista palkattujen kuukausipalkkaisten palkat kaksi palkkausluokkaa nykyistä palkkaluokkaa korkeamman mukaisiksi. Lisäksi päätettiin korottaa mainitusta ajankohdasta lukien palkkaluokittelun ulkopuolella olevan tilapäisen kuukausipalkkaisen henkilökunnan virkojen palkkoja 7 %. Edelleen päätettiin, että tilapäisen työvoiman tililtä palkatuille viranhaltijoille suoritetaan kaupunginvaltuuston päättämä¹⁰⁾ kerta-kaikkinen hyvytys.

Varasto-osasto oikeutettiin¹¹⁾ vuokraamaan Rakennustoimisto Arcus oy:lle yksi murskaaja ja yksi 25—30 hvn sähkömoottori ehdoin, että murskaaja oli viipymättä palautettava, jos rakennustoimisto itse sitä tarvitsi. Murskaajan ja moottorin vuokraksi määrättiin 1 000 mk vuorokaudessa.

Tilattiin¹²⁾ Oy. vesijohtoliike Huber ab:lta keskuslämmitys- ja ilmanvaihtolaitteet 2 840 000 mk:n hinnasta sekä vesi- ja viemärijohtolaitteet kaupungin vesijohtolaitokselta 2 800 000 mk:n hinnasta Hietaniemenkadun taloon n:o 7.

Hyväksyttiin¹³⁾ kaupungin vesijohtolaitoksen n. 4 800 000 mk:aan päättyvä tarjous lämmin-, kylmävesi- ja viemärijohtoista laitteineen sekä Oy. Vesijohtola ab:n 5 277 000 mk:aan päättyvä tarjous keskuslämmitys-, ilmanvaihto- ja höyrylaitteista valmiiksi asennettuina kulkutautisairaalan desinfioimislaitokseen.

Rakennustoimistolle ja sen osastoille tilattiin¹⁴⁾ tärkeimmät sanoma- ja aikakauslehdet sekä hyväksyttiin varasto-osaston tekemä tilaus.

Asetettiin¹⁵⁾ teknillinen jaosto tutkimaan kysymystä kutsukilpailun järjestämisestä Kivelän sairaala-alueen rakennuskysymyksen ratkaisemiseksi, mihin jaostoon valittiin puheenjohtajaksi yli-insinööri H. Backman sekä jäseniksi yliarkkitehti M. Välikangas ja insinööri A. W. Liljeberg.

Suomen kunnallinen terveydenhoito-yhdistys vapautettiin¹⁶⁾ suorittamasta vuokraa sille vuokratusta vedenlämmittäjästä heinäkuun 1 p:n ja syyskuun 30 p:n väliseltä ajalta 1 380 mk.

Varasto-osasto oikeutettiin¹⁷⁾ ostamaan Ab. Julius Tallberg oy:ltä yksi kiinteä AR/1 mallia oleva kiilahihnakäyttöinen ilmapuristaja 742 000 mk:n hinnasta sekä Valtion metallitehtailta yksi 55 kW:n luokurengassähkömoottori 355 691 mk:n hinnasta. Tarkoitukseen tarvittavat varat osoitettiin yleisten töiden varastomäärärahoista momentilta Uusien koneiden osto.

Hyväksyttiin¹⁸⁾ edullisimmaksi katsottu Illby såg och snickeri — Ilolan saha-nimisen toiminimen Marian sairaalan ikkuna- ja ovitöitä varten antama 1 731 255 mk:aan päättyvä tarjous.

¹⁾ Yl. t. lk. 7 p. marrask. 1 288 §. — ²⁾ S:n 7 p. marrask. 1 300 §. — ³⁾ S:n 14 p. marrask. 1 315 §. — ⁴⁾ S:n 14 p. marrask. 1 317 §. — ⁵⁾ S:n 21 p. marrask. 1 345 §. — ⁶⁾ S:n 21 p. marrask. 1 346 §. — ⁷⁾ S:n 21 p. marrask. 1 347 §. — ⁸⁾ S:n 21 p. marrask. 1 348 §. — ⁹⁾ S:n 5 p. jouluk. 1 408 §. — ¹⁰⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 8. — ¹¹⁾ Yl. t. lk. 5 p. jouluk. 1 411 §. — ¹²⁾ S:n 5 p. jouluk. 1 416 §. — ¹³⁾ S:n 5 p. jouluk. 1 417 §. — ¹⁴⁾ S:n 5 p. jouluk. 1 423 §. — ¹⁵⁾ S:n 12 p. jouluk. 1 444 §. — ¹⁶⁾ S:n 12 p. jouluk. 1 449 §. — ¹⁷⁾ S:n 12 p. jouluk. 1 451 §. — ¹⁸⁾ S:n 12 p. jouluk. 1 454 §.

Lautakunta oikeutti¹⁾ varasto-osaston maksamaan tilatusta yhdistetystä henkilö- ja pakettiautosta 328 500 mk ja osoitti ko. määrärahan yleisten töiden varastomäärärahoista momentilta Uusien koneiden osto.

Katurakennusosasto oikeutettiin²⁾ hankkimaan Industria oy:n syyskuun 3 p:nä ja joulukuun 13 p:nä tekemien tarjousten mukaisesti Karhulan tehtaiden valmistama Karhula-Laval Zeta-pumppu välilaakereineen sekä Oy. Strömberg ab:n valmistama 37 kW 3-vaihe pystysuoralaippamoottori käynnistimineen ja öljynkontaktoreineen vaunuvaapaasti Helsingin asemalla päällyksineen.

Jätettiin³⁾ asia, joka koskee Kulosaaren tulevan sillan leveyttä, yksityiskohtaisemmin harkittavaksi teknilliselle jaostolle, johon valittiin puheenjohtajaksi yli-insinööri H. Backman sekä jäseniksi yliarkkitehti M. Välikangas ja insinööri A. W. Liljeberg.

Lippujen ja lipputankojen vuokraukset hyväksyttiin⁴⁾.

Rakennustoimisto

Lautakunnan alaisena toimi kaupungininsinööri A. Linnavuoren johdolla rakennustoimisto, joka jakaantui kanslia-, talorakennus-, katurakennus-, puisto-, varasto- ja puhtaanapito-osastoihin sekä tilivirastoon. Rakennustoimiston lähettämien kirjeiden luku oli 448.

Viranhaltijat. Rakennustoimiston palveluksesta erosivat kertomusvuoden aikana talorakennusosastolta kaupunginarkkitehti H. Ekelund elokuun 1 p:nä ja diplomi arkkitehti R. Sammalkorpi marraskuun 1 p:nä, katurakennusosastolta toimistoapulaiset I. Söderström maaliskuun 16 p:nä ja A. Järvenpää joulukuun 1 p:nä, varasto-osastolta varastokirjanpitäjä O. Kuokkanen helmikuun 28 p:nä ja toimistoapulainen I. Öhman syyskuun 13 p:nä sekä puhtaanapito-osastolta toimistoapulainen K. Zilliacus maaliskuun 1 p:nä.

Yleisten töiden lautakunta valitsi avoimna oleviin virkoihin seuraavat henkilöt: katurakennusosastolle 42. palkkaluokan insinöörinvirkaan diplomi-insinööri I. A. B. K. Variksen ja 38. palkkaluokan insinöörin virkaan diplomi-insinööri K. Karjalaisen huhtikuun 1 p:stä, 30. palkkaluokan konemestarin virkaan P. K. Ekforsin ja 16. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan neiti E. Ruuskasen toukokuun 1 p:stä, 41. palkkaluokan insinöörinvirkaan diplomi-insinööri V. Markkasen, 37. palkkaluokan insinöörinvirkaan diplomi-insinööri T. Tarkan, 29. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rakennusmestarit E. Ales-talon ja O. K. Näkin ja 29. palkkaluokan mittausteknikon virkaan V. A. Ylä-Hokkalan kesäkuun 1 p:stä sekä 39. palkkaluokan insinöörinvirkaan diplomi-insinöörit A. E. Forsblomin heinäkuun 1 p:stä ja V. S. Marjasen elokuun 1 p:stä.

Työntekijäin lukumäärä. Seuraava taulukko osoittaa rakennustoimiston eri osastojen työntekijäin lukumäärän kunkin kuukauden lopussa:

K u u k a u s i	Taloraken- nusosasto	Katuraken- nusosasto	Puisto- osasto	Varasto- osasto	Puhtaanapito- osasto	Yhteensä
Tammikuu	598	996	58	219	674	2 545
Helmikuu	619	1 180	59	227	546	2 631
Maaliskuu	564	1 298	59	231	634	2 786
Huhtikuu	638	1 239	334	229	402	2 842
Toukokuu	676	1 043	366	237	433	2 755
Kesäkuu	753	1 036	339	240	433	2 801
Heinäkuu	772	1 048	325	243	444	2 832
Elokuu	708	1 075	321	234	426	2 764
Syyskuu	692	1 082	270	232	406	2 682
Lokakuu	674	1 102	209	231	407	2 623
Marraskuu	662	1 104	154	233	604	2 757
Joulukuu	635	1 210	147	236	646	2 874

¹⁾ Yl. t. lk. 19 p. jouluk. 1 496 §. — ²⁾ S:n 19 p. jouluk. 1 501 §. — ³⁾ S:n 19 p. jouluk. 1 510 §. — ⁴⁾ S:n 10 p. tammik. 33 §, 7 p. helmik. 177 §, 21 p. maalisk. 408 §, 11 p. huhtik. 483 §, 9 p. toukok. 610 §, 13 p. kesäk. 729 §, 18 p. heinäk. 867 §, 15 p. elok. 953 §, 5 p. syysk. 1 024 §, 10 p. lokak. 1 158 §, 7 p. marrask. 1 287 § ja 5 p. jouluk. 1 410 §.

Työntekijäin vuosilomat. Vuosilomaa myönnettiin 3 602 työntekijälle yhteensä 55 654 päivää seuraavasta taulukosta tarkemmin ilmenevin tavoin:

Lomapäivien luku	Taloraken- nususasto	Katuraken- nususasto	Puisto- osasto	Varasto- osasto	Puhtaana- pito-osasto	Yhteensä
1	184	175	29	2	—	390
2	149	155	8	7	—	319
3	80	108	13	5	—	206
4	63	45	23	5	1	137
5	33	5	43	2	1	84
6	52	6	24	1	—	83
7	15	4	1	3	1	24
8	24	5	—	1	1	31
9	8	6	1	2	—	17
10	13	6	1	2	—	22
11	11	—	3	2	1	17
12	54	24	13	22	18	131
13	2	1	2	2	—	7
14	1	2	—	1	—	4
15	2	5	1	1	—	9
16	2	3	1	—	—	6
18	193	183	103	84	137	700
19	1	—	—	1	—	2
20	—	4	—	—	—	4
21	—	2	2	1	—	5
22	1	—	—	—	—	1
23	1	—	—	1	—	2
24	106	336	55	45	83	625
25	1	—	—	—	—	1
28	128	397	48	55	147	775
Lomaa nauttineita yhteensä	1 124	1 472	371	245	390	3 602
Kesälomapäiviä yhteensä	12 512	24 280	5 367	4 670	8 825	55 654

Tapaturmat. Kertomusvuoden aikana vahingoittui tapaturmaisesti 603 työntekijää, joille tämän perusteella suoritettiin vahingonkorvausta yhteensä 3 467 653 mk. Invalidiksi joutuneiden 4 työntekijän puolesta maksettiin elinkororahastoon yhteensä 380 115 mk. Tapaturmista aiheutuneet kustannukset olivat yhteensä 3 847 768 mk. Työntekijät olivat vakuutetut Vakuutus oy. Pohjolassa siten, että kaupunki on lopulta vastannut kaikista vakuutuksesta aiheutuneista menoista.

Talorakennusosasto

Talorakennusosaston henkilökuntaan kuuluivat kertomusvuoden päättyessä kaupunginarkkitehti (virka avoinna), apulaiskaupunginarkkitehti, yliarkkitehti (toimi vt. kaupunginarkkitehtinä), koneinsinööri, rakennusinsinööri, kaksi 45. palkkaluokan (1 virka avoinna), seitsemän 42. palkkaluokan (3 virkaa avoinna) ja yksi 39. palkkaluokan arkkitehtiä, kaksi piirtäjää, osastonkamreeri ja viisi toimistoapulaisia. Avoinna olevia virkoja hoitivat viransijaiset, joista osa ei täyttänyt virkaan kuuluvaa pätevyyttä. Tämän lisäksi oli osaston palveluksessa tilapäisesti arkkitehtejä, insinöörejä, toimistoapulaisia ja opiskelijoita, joiden palkat suoritettiin tilapäisen työvoiman määrärahasta tai työmäärärahasta. Henkilökuntaan kuului myöskin 14 sääntöpalkkaista rakennusmestaria sekä vaihteleva määrä ylimääräisiä rakennusmestareita, joiden palkkaus suoritettiin työmäärärahoista.

Huomattavin henkilömuutos toimintavuoden aikana oli kaupunginarkkitehti H. Ekelundin ero elokuun 1 p:nä. Osasto toteaa, että kaupunki hänessä menetti etevän ja yleistä arvonantoa nauttivan arkkitehdin ja virkamiehen. Hänen tehtäviään määrättiin väliaikaisesti hoitamaan toimistoarkkitehti L. Björk. Teknillisen työvoiman alipalkkauksen vuoksi erosi vuoden lopulla arkkitehti R. Sammalkorpi.

Osaston työskentelyä on viime vuosina haitannut korkeamman teknillisen henkilökunnan puute ja osaston vanhentunut sisäinen järjestely. Arkkitehti Ekelund laati ennen

eroaan alustavan ehdotuksen, jossa hän ehdotti päätoimiston jakamista eri osastoihin, joilla kullakin olisi määrätty tehtävänsä (suunnittelu-, rakennus-, korjaus-, putkitekniikka- osasto jne.).

Ehdotusta harkittiin sittemmin talorakennusosastolla, mutta muun työruuhkan vuoksi ei ehdotusta vielä vuoden vaihteessa saatu lopullisesti laadituksi.

Korkeamman teknillisen henkilökunnan puutteen vuoksi täytyi antaa huomattava määrä suunnittelutöitä ulkopuolisille arkkitehtivoimille sekä eräiden rakennustöiden suoritus rakennusliikkeille. Tästä koitui osastolle suuria vaikeuksia mm. riittävän valvonnan suorittamisessa.

Huomattava hallinnollinen toimenpide vuoden aikana oli kaupunginvaltuustossa tehdyn aloitteen johdosta laadittu ns. 3-vuotisrakennusohjelma, josta suurin piirtein kävi ilmi ne uudisrakennustehtävät, jotka eri lautakunnat ja laitokset ehdottivat lähivuosina suoritettaviksi. Ohjelman toteuttaminen tulee ilmeisesti lähivuosina asettamaan talorakennusosaston hyvin suurien, jopa ylivoimaistenkin, vaikeuksien eteen.

Vuoden aikana tapahtui rakennusainetilanteesta huomattava helpottuminen ja vuoden vaihteessa oli miltei kaikki rakennusaineet vapautettu säännöstelystä.

Erittäin vakavan tilanteen rakennustoiminnalle loi elokuussa alkanut putkimiesten lakko, joka jatkui tammikuun alkupäiviin asti, tuottaen vakavia haittoja rakennusten kuivatukselle ja valmistumiselle.

Työvoima vaihteli ollen 549 työntekijää tammikuun ensimmäisellä ja 635 joulukuun viimeisellä viikolla. Suurin työntekijävahvuus, 772, oli elokuun lopussa. Työvoiman viikkokeskimäärä koko vuoden aikana oli 617 työntekijää (437 v. 1948).

Kaupungille kuuluvien rakennusten ja huoneistojen korjausta ja kunnossapitoa varten oli talousarvioon merkitty 96 400 895 mk:n suuruinen määräraha, johon vuoden varrella lisättiin 17 157 250 mk, joka määrä on huomioonotettu v:n 1949 lisätalousarviossa. Käytettävissä oleva määräraha nousi siis 113 558 145 mk:aan, kun taas kustannukset nousivat 115 234 117 mk:aan, joten määräraha tuli ylitetyksi 1 675 972 mk.

Uudis- ja muutosrakennustöitä varten oli kertomusvuoden talousarviossa ja lisätalousarviossa yhteensä 548 713 750 mk:n suuruinen määräraha, lisäksi 57 002 391 mk, joka oli siirretty v:lta 1948 sekä 7 736 549 mk, joka otettiin huomioon v:n 1950 talousarviossa, joten käytettävissä oleva määrä nousi 613 452 690 mk:aan. Suoritettujen töiden kustannukset nousivat 277 758 405 mk:aan. Säästöstä 335 694 285 mk siirrettiin v:lle 1950 331 798 737 mk ja 3 895 548 mk palautettiin kaupunginkassaan.

Tämän lisäksi siirrettiin v:lta 1948 määrärahoja yhteensä 136 004 942 mk. Tähän summaan on lisätty 328 005 mk, joka on huomioonotettu v:n 1950 talousarviossa, 2 300 000 mk, tuloa tuottamattomien pääomamenojen käyttövarojen määrärahasta momentilta Kaupunginhallituksen käytettäväksi sekä 225 855 mk korvauksena rakennustarvikkeista, jotka on siirretty Vallilan kansakoulurakennukselta muille työmaille, joten määrärahasumma nousi 138 858 802 mk:aan. Suoritettujen töiden kustannukset nousivat 25 432 728 mk:aan. Määrärahansäästöstä siirrettiin v:lle 1950 114 830 243 mk suorittamatta jääneitä töitä varten. Vajaus oli 1 404 169 mk.

Vuoden aikana suoritettiin lisäksi töitä, joita varten määräraha myönnettiin kaupunginvaltuuston tai kaupunginhallituksen käyttövaroista, sekä laskuun kaupungin muille virastoille ja laitoksille yhteensä 185 559 713 mk:n arvosta.

Talorakennusosaston v. 1949 suorittamien töiden kokonaiskustannukset nousivat 602 311 000 mk:aan (355 396 565 mk v. 1948). Suorittamattomia töitä varten siirrettiin v:lle 1950 446 628 980 mk.

Suoritetuista uudisrakennus- ja suurehkoista muutosrakennustöistä mainittakoon seuraavat: teurastamon erinäiset työt, mm. rakennettiin uusi maidontarkastamo; desinfioimislaitoksen rakentaminen; Marian sairaalan oppilaskodin korottaminen; Nikkilän sairaalan henkilökunnan asuinrakennuksen rakentaminen; Käpylän uuden kansakoulun rakentaminen; Snellmaninkadun kansakoulun kunnostamistyöt sekä lisärakennus; Annankadun kansakoulun II rakennusvaihe; Maunulan uuden kansakoulun rakentaminen; Lauttasaaren, Haagan ja Pakilan kansakoulun lisärakennuksen rakentaminen; poliisilaitoksen lisärakennuksen rakentaminen korttelissa n:o 30; pääpaloaseman uusiminen; kulkutautisairaalan IX rakennuksen korottaminen ja talousrakennuksen lisärakennuksen rakentaminen sekä pääkirjaston suomenkielisen osaston lainaussalin uusiminen.

Urheilulaitosten korjaus- ja kunnossapitotöistä mainittakoon Hesperian puiston pengerrystyöt ja uimastadionin kunnostamistyöt.

Lisäksi jatkettiin töitä Salmisaaren voimalaitoksella, jotka työt oli aloitettu v. 1947 ja rakennettiin liikennelaitoksen huoltorakennus Vallilaan, ym.

Talorakennusosasto suoritti sitäpaitsi huomattavan määrän korjaus- ja kunnossapitotöitä kaupungin eri laitoksissa.

Osasto käsitteli 858 diaarioon vietyä asiaa ja antoi niistä lausuntoja yleisten töiden lautakunnalle ja muille kunnallisille laitoksille. Niiden yhteydessä laadittiin lukuisia piirustusehdotuksia ja luonnoksia mm. kansakouluja, sairaalapaviljonkeja, lastentarhoja, kirjastoja sekä kaupungin laitosten rakennuksia varten sekä käynnissä olevia töitä varten tarvittavia työ- ja osapiirustuksia.

Kesälomaa myönnettiin 1124 työntekijälle (641 v. 1948) yhteensä 12 512 päivää. Kustannukset mainituista lomista nousivat 11 046 607 mk:aan, sairauslomien kustannukset 6 193 075 mk:aan, hautausapukustannukset 55 175 mk:aan ja kustannukset vapaapäiväpalkoista 548 702 mk:aan.

Kustannukset sääntöpalkkaisten viranhaltijain palkkaamisesta nousivat 13 529 799 mk:aan ja tilapäisen työvoiman palkkaamisesta 1 991 758 mk:aan, yhteensä 15 521 557 mk:aan, edellisenä vuonna 12 680 626 mk:aan.

Koneinsinööriin ylivalvontaan kuuluvien laitosten lukumäärä lisääntyi yhdellä ja kattilain lukumäärä 4:llä. Kattiloista oli 3 kpl vesi- ja 1 kpl höyrykattiloita. Yhteinen tulipinnan lisäys oli 55 m². Kattilat jakaantuivat laatunsa puolesta seuraavasti:

	Luku	Yhteensä	Tulipinta m ²
			Keskimäärin kattilaa kohden
<i>Höyrykattilat</i>			
Korkeapainekattilat	20	1 365	68.3
Matalapainekattilat	107	2 083	19.5
	<i>Yhteensä</i>	<i>3 448</i>	—
<i>Lämminvesikattilat</i>	<i>149</i>	<i>2 253</i>	<i>15.1</i>
	Kaikkiaan	5 701	—

Vuoden kuluessa suoritetuista tärkeimmistä tehtävistä mainittakoon seuraavat: kaupungintalon, Sofiankadun 3:ssa sijaitsevien poliisihuoneistojen, Salmisaaren muunto-aseman, Katajanokan satamatyöntekijäin pesu- ja pukuhuoneen, kulkutautisairaalan IX osaston ja ruokalan sekä liikennelaitoksen Vallilassa olevan huoltorakennuksen saniteettitöitä valvottiin ja lopputarkastus suoritettiin; Käpylän uuden, Maunulan ja Pakilan kansakoulun saniteettitöitä valvottiin; Salmisaaren voimalaitoksen, kulkutautisairaalan desinfioimislaitoksen ja Marian sairaalan hoitaja-asuntolan saniteettilaitteiden hankintaohjelmaa ja tarjouksia tarkastettiin; sekä Snellmaninkadun ja Lauttasaaren kansakoulun saniteettilaitteiden hankintaohjelmaa ja tarjouksia tarkastettiin ja töitä valvottiin.

Edellisten lisäksi suoritettiin useita suurehkoja muutostöitä sekä tehtiin alustavia suunnitelmia osaston arkkitehtien kanssa.

Kaupungintalon lämpökeskukseen asennettiin kertomusvuoden aikana öljypoltin ja siinä poltettiin raskasta öljyä n:o 3. Laitteet toimivat moitteettomasti. Halkojen, joita pääasiassa oli käytettävä, laatu ei ollut ensiluokkainen, mikä seikka on otettava huomioon polttoainekulutusta arvosteltaessa. Koksin kokonaiskulutus koksiksi redusoituna oli 17 495.7 tonnia eli suunnilleen sama kuin edellisenä vuonna.

Katurakennusosasto

Katurakennusosaston muodostivat katurakennuspäällikkö, apulaiskaturakennuspäällikkö, yli-insinööri, 7 piiri-insinööriä, 10 insinööriä, 5 apulaisinsinööriä, 2 kemistiä, 56 rakennusmestaria, 7 mittausteknikkoa, 5 piirtäjää, 2 laboraattoria, osastonkamreeri, 18 toimistoapulaista, 1 ylikonemestari, 1 asemakonemestari ja 7 konemestaria. Näistä oli vuoden alussa avoinna 1 piiri-insinööri, 1 insinööri, 5 apulaisinsinööri ja 4 rakennusmestarin virkaa. Vuoden aikana erosi 1 insinööri ja 2 toimistoapulaista. Samana aikana täytettiin 1 piiri-insinööri, 1 insinööri, 1 apulaisinsinööri, 3 rakennusmestarin ja 1

toimistoapulaisen virka. Kun piiri-insinööriksi valittiin 1 insinöörinviran haltija ja lisäksi 2 insinöörin virkaa muutettiin apulaisinsinöörin viroiksi, oli vuoden lopussa avoinna 6 apulaisinsinöörin, 1 rakennusmestarin ja 1 toimistoapulaisen virka.

V:n 1949 alussa oli osastolla lisäksi ylimääräisinä toimenhaltijoina 1 apulaisinsinööri, 2 rakennusmestaria, 4 työnjohtajaa, 4 tuntikirjuria, 1 laboraattori, 3 puhdistuslaitoksen koneenkäyttäjää, 1 puhdistuslaitoksen hoitaja (Nikkilässä) ja 8 mittamiestä. Vuoden aikana otettiin 3 v.t. apulaisinsinööriä ja 3 mittamiestä. Kun 1 rakennusmestari nimitettiin vakinaiseksi eikä ketään eronnut, oli vuoden lopussa ylimääräisiä toimenhaltijoita 4 apulaisinsinööriä, 1 rakennusmestari, 4 työnjohtajaa, 4 tuntikirjuria, 1 laboraattori, 3 puhdistuslaitoksen koneenkäyttäjää, 1 puhdistuslaitoksen hoitaja (Nikkilässä) ja 11 mittamiestä.

Osaston kirjoissa olevien työntekijöiden lukumäärä oli v:n 1949 alussa 908 ja lopussa 1 210, joista työttömyysoissa 103. Kirjoissa olleiden työntekijöiden lukumäärä oli suurimmillaan, 1 317, huhtikuun puolivälissä, jolloin työttömyysoissa oli 392, ja pienimmillään, 908, vuoden alussa. Keskimäärin oli kirjoissa 1 115 työntekijää. Työssä oli keskimäärin 989 työntekijää, ollen lukumäärä suurimmillaan, 1 241, huhtikuussa ja pienimmillään, 624, heinäkuun puolivälissä.

Vuosilomaa oli osaston työntekijöillä yhteensä 24 280 työpäivää. Varsinaisena lomakautena, toukokuun 1 p:n ja syyskuun 30 p:n välisenä aikana, oli lomalla keskimäärin 163 työntekijää, ollen lukumäärä suurimmillaan, 437, heinäkuun 17—23 p:n välisenä aikana.

Sairauslomalla, tapaturmat mukaanluettuina, oli vuoden ensimmäisellä kolmanneksella keskimäärin 72, toisella 44 ja kolmannella 51 työntekijää. Koko vuoden keskiarvo oli 56. Prosentteissa laskettuina oli sairauslomalla kirjoissa olevasta työntekijävahvuudesta 5 % (6.2 % v. 1948) sekä työssä olevasta vahvuudesta 5.66 % (7.2 % v. 1948).

Työntekijöiden keski-ikä oli 48 vuotta (49).

Tapaturmien kokonaismäärä oli 253 eli 25.6 % (20.15 %) työssä olleiden työntekijöiden keskimäärästä, joka oli 989. Tapaturmien aiheuttamia poissaoloja oli 2 094 työpäivää, joka vastasi 0.698 % (0.94 %) keskimääräisen työntekijämäärän mukaan lasketusta työpäivien luvusta, työpäiviä oli v. 1949 303.

Eläkkeelle siirtyi kertomusvuoden aikana 33 työntekijää.

Osastolle tuli kaikkiaan 1 128 kirjelmää, joista 285 oli yleisten töiden lautakunnan, 166 kaupunginhallituksen, 16 kaupungininsinöörin tai muiden rakennustoimiston osastojen, 449 kaupungin eri virastojen ja laitosten, 30 valtion virastojen, 3 muiden kuntien ja 179 yksityisten liikkeiden tai yksityishenkilöiden lähettämiä.

Osastolta lähetettiin kaikkiaan 1 269 kirjelmää, joista 200 lausuntoa tai esitystä yleisten töiden lautakunnalle, 488 kaupungininsinööreille tai rakennustoimiston muille osastoille, 265 kaupungin muille virastoille, 17 valtion virastoille, 3 muille kunnille sekä 296 yksityisille liikkeille tai henkilöille.

Saapuneita laskuja oli 3 483 ja lähetettyjä laskuja 657. Kirjoihin vietiin 52 jakolistaa ja 1 ylimääräinen palkkalistan yhdistelmä sekä 53 tarveainevaraston laskua. Lisäksi tehtiin kuukausittain laskut katurakennusosaston varastoistaan ostamista tarveaineista. Sairausavustusten maksumääräyksiä oli 1 415, lopputilejä 413, vuosilomia 864, hautausavustuksia 17 sekä muita ylimääräisiä maksuja 11 eli kaikkiaan 2 720.

Toimistossa laadittiin 198 piirustusta. Muualta tulleita piirustuksia oli 320. Viemäri-ilmoituksia tonttikarttoja varten annettiin 95 ja vesilaitosta varten 231.

Katujen ja teiden kunnossapitoon käytettiin kertomusvuoden aikana 1 037 tonnia asfalttiemulsiota ja käsiteltiin sillä n. 245 000 m² katuja ja teitä. Vertauksen vuoksi mainittakoon, että ko. emulsiota käytettiin v. 1948 755 tonnia, v. 1947 569 tonnia ja v. 1946 vain 226 tonnia. Lisäksi korjattiin vielä 5 290 m² vanhaa nupukiveystä, 1 131 m² noppakiveystä, 478 m² kenttäkiveystä, 854 m² betonikäytävää, 534 m² laattakäytävää ja 1 715 m käytävän reunakiveä.

Kanta-Helsingin katujen, teiden ja yleisten paikkojen korjauksiin ja kunnossapitoon oli talousarvioon varattu 31 440 000 mk ja esikaupunkialueen vastaavaa tarvetta varten 21 450 000 mk, eli yhteensä 52 890 000 mk. Ylitysoikeutta myönnettiin edelliselle 5 326 438 mk ja jälkimmäiselle 6 619 755 mk. Kustannukset nousivat yhteensä 64 836 193 mk:aan jakaantuen seuraaviin eriin: Kanta-Helsingin katujen ja teiden korjaus 29 171 924 mk, maantiejatkeiden kunnossapito 1 446 796 mk, sopimukseen perustuva yksityisten katu-

osuuksien kunnossapito Hämeentiellä 331 454 mk, kaupungin katuosuuksien viereiset kaiteet 1 390 930 mk, katukilvet 185 845 mk, mittaukset ja tutkimukset 1 422 275 mk, täytemaan vastaanotto 545 602 mk, kaupungin omistamien kiinteistöjen katuosuuksien kunnossapito 1 896 195 mk, tielaboratorio 375 417 mk sekä esikaupunkialueen katujen ja teiden kunnossapito 10 370 239 mk, maantiejatkeiden kunnossapito 13 791 318 mk, katukilvet 89 000 mk, mittaukset ja tutkimukset 3 458 543 mk ja tiemaksut 360 654 mk.

Liikennejärjestelyä varten oli talousarvioon merkitty 2 000 000 mk, 296 033 mk siirtyi edelliseltä vuodelta ja ylitysoikeutta myönnettiin 697 847 mk. Varoja käytettiin kaikkiaan 2 993 880 mk. Katujen ja teiden uusimiseen oli käytettävissä talousarvioon merkittynä 15 950 000 mk ja edelliseltä vuodelta siirtyneitä 326 487 mk, eli yhteensä 16 276 487 mk. Tästä määrästä käytettiin 12 314 911 mk ja 3 961 576 mk siirtyi seuraavalle vuodelle.

Tielaboratoriossa suoritettiin katujen ja teiden päällysteisiin käytettyjen asfalttiemulsioiden ja kestopäällysteiden tutkimuksia. Muista tehtävistä mainittakoon urakoitsijaliikkeiden suorittamien katupäällysteiden tarkkailu analyysien avulla sekä soratutkimukset eri tarkoituksiin.

Kanta-Helsingin katujen, teiden ja yleisten paikkojen katuvalaistukseen käytettiin 23 297 240 mk ja esikaupunkialueella vastaavasti 3 849 390 mk. Yleisten vesipostien ja suihkukaivojen kustannukset nousivat 982 785 mk:aan.

Talousarvioon merkityillä tai edellisiltä vuosilta siirtyneillä määrärahoilla suoritettiin seuraavia katu- ja tierakennustöitä: Hakaniementorin jalkakäytävät Siltasaarenkadulta Viherniemenkadulle aloitettiin 815 239 mk:n kustannuksin; Hakaniementorin liikennejärjestelyä jatkettiin, ja käytettiin siihen 459 409 mk; Lauttasaarentien pohjoista jalkakäytävää jatkettiin, johon käytettiin 5 512 092 mk; Paciuksenkadun sillan rakentamista jatkettiin kustannusten noustessa 12 365 862 mk:aan; Paciuksenkadun siltapengertä jatkettiin, ja käytettiin siihen 1 285 568 mk; Mannerheimintien koillispuolisen osan leventämis-työ Lääkärinkadun ja Koroistentien välillä aloitettiin kustannusten noustessa 1 079 548 mk:aan; Pohjois-Haagan katujen I rakennusvaihetta jatkettiin 5 940 059 mk:n kustannuksin; Töölönlahden rantatien rakentamista jatkettiin, ja siihen käytettiin 1 070 263 mk; Malmin, Hämeen- ja Helsingintien päällystämis- ja jalkakäytävätyötä jatkettiin 9 377 681 mk:n kustannuksin; Intiankadun leventämis-työ Toukolantielta Kumpulantielle aloitettiin, ja nousivat kustannukset 402 146 mk:aan; Pohj. Esplanaadikadun ajotie ja pohjoinen jalkakäytävä levennettiin, ja käytettiin siihen 6 292 552 mk; Munkkisaarenkadun länsipää levennettiin 779 005 mk:n kustannuksin; Hietaniemenkadun n:o 6:n kohdalla katuosuuksien leventämiseen käytettiin 440 069 mk; Kammion- ja Eino Leinonkadun välinen Topeliuksenkatu levennettiin kustannusten ollessa 4 315 818 mk; Rajasaarenkadun rakentaminen täyteen korkeuteen aloitettiin 773 048 mk:n kustannuksin; Eläintarhantien leventäminen Helsinginkadulta Maratontielle aloitettiin, ja käytettiin siihen 1 738 826 mk; Urheilukadun ja Savilankadun korjaamiseen käytettiin 4 465 633 mk; Strömbergintien jalkakäytävä Kornetintieltä Pitäjänmäen alikäytävälle aloitettiin 291 765 mk:n kustannuksin; Hämeentien ja Kumpulantien välisen Toukolantien länsipuolen tasoittamista jatkettiin 3 725 363 mk:n kustannuksin; Toukolantien ja Koskelantien välisen Kumpulantien länsipuolen tasoittamista jatkettiin, ja käytettiin siihen 9 150 626 mk; Intiankadun ja Kaironkadun välisen Hämeentien leventäminen aloitettiin kustannusten noustessa 419 430 mk:aan; Oulunkylän—Pukinmäen tiellä olevan sillan uusimiseen käytettiin 2 312 529 mk; kaupungin omistamien rakentamattomien tonttien katuosuuksien siivoamiseen käytettiin 1 143 683 mk; päällystettäväksi tulevien teiden perusparannuksien kustannukset olivat 1 856 142 mk; Haagan piirin varastoalueen aitaamiskustannukset nousivat 260 000 mk:aan; pommituksessa vaurioituneiden kuvapatsaiden korjaukseen käytettiin 440 000 mk; Linnankoskenkadun pohjoispuolen rakentaminen Lastenlinnantieltä Stenbäckinkadulle suoritettiin loppuun 46 240 mk:n kustannuksin; Hämeentien oikaisun jatkamiseen Kumpulankadulta Toukolantielle käytettiin 2 829 335 mk; Nurmijärven eteläosan rakentamista jatkettiin 3 985 057 mk:n kustannuksin; Nuijamiestentien jatkamiseen Haagan rautatien alikäytävältä Pohjois-Haagaan käytettiin 1 587 425 mk; Puistotie rakennettiin Partiotieltä Reimarsin Urheilutielle 168 650 mk:n kustannuksin; Malmin—Tapanilantien perusparannuksen jatkamiseen käytettiin 95 451 mk; tieoikaisutyö Degerön sillan luona saatettiin valmiiksi 697 329 mk:n kustannuksin; eräs Lauttasaarella oleva tienosuus päällystettiin puolikestopöydillä kustannusten noustessa 1 131 215 mk:aan; väliaikaisen tulotien rakentamista jatkettiin Haagan korttelin n:o 4 tontin n:o 11—17 kohdalla, ja

siihen käytettiin 140 845 mk; Herttoniemen läntisen asutusalueen katujen rakentamista jatkettiin käyttäen siihen 4 845 810 mk; Vilhonvuorenkadun eteläinen jalkakäytävä rakennettiin korttelien n:o 251—253 välille 649 312 mk:n kustannuksin; Tammelundin tien jatkamiseen käytettiin 128 358 mk; maanhankintalain kaupungille aiheuttamia töitä Laajalahden asuntoalueella jatkettiin 693 451 mk:n kustannuksin; Leppäsuonkadun tasoittamista jatkettiin, ja käytettiin siihen 162 977 mk; Munkkiniemen Länsitien tasausta jatkettiin kustannusten noustessa 57 736 mk:aan; Heinolankadun tasoituksen jatkamiseen käytettiin 124 115 mk; ja Koskelantien ja Pohjolankadun välisen Mäkelänsäädän tasoitusta jatkettiin 169 909 mk:n kustannuksin.

V:n 1950 talousarvioon sisältyvillä ennakkomäärärahoilla suoritettiin Kunnanteiden perusparannuksia 5 024 253 mk:n kustannuksin. Työttömyystöinä suoritettiin seuraavat työt: Kumpulantien leventämistä jatkettiin, ja nousivat kustannukset 7 128 136 mk:aan; Viikin—Tattariharjun tien rakentamista jatkettiin 14 871 587 mk:n kustannuksin; Koskelantien ja Sofianlehdonkadun kulmatontin tasaustyöt saatettiin loppuun, ja käytettiin siihen 3 167 013 mk; tietyö Oulunkyläntieltä Pellavakasken kautta Oulunkylään aloitettiin 8 617 607 mk:n kustannuksin sekä Nuijamiestentien rakentamista jatkettiin, ja käytettiin siihen 4 260 466 mk.

Kaikkiaan oli katu- ja tietöihin käytettävissä v:n 1949 talousarviossa myönnettyjä määrärahoja 161 920 000 mk, aikaisemmilta vuosilta käyttämättä jääneitä määrärahoja 57 025 469 mk ja v:n 1950 talousarvion ennakkomäärärahoja 43 069 062 mk. Kahta ensimmäistä käytettiin yhteensä 94 230 972 mk ja viimeksi mainittua kokonaan. Yhteensä käytettiin uusiin katu- ja viemäritöihin v. 1949 137 000 034 mk.

Viemäreiden korjaukseen ja kunnossapitoon oli talousarvioon varattu Kanta-Helsinkiä varten 14 040 250 mk ja esikaupunkialuetta varten 2 000 000 mk. Lisäksi myönnettiin jälkimmäiselle ylitysoikeutta 213 634 mk. Kustannukset nousivat vastaavasti 10 113 487 mk:aan ja 2 213 634 mk:aan eli yhteensä 12 327 121 mk:aan, jakaantuen seuraavasti: Kanta-Helsingin viemärien kunnossapito 8 291 093 mk, täydennystyöt 1 729 688 mk, viemärien huuhteluvesi 12 456 mk ja putkivalimoalueen vuokra 80 250 mk sekä esikaupunkialueella viemärienkorjaus ja kunnossapito 2 213 634 mk.

Puhdistuslaitosten kustannuksiin oli menoarviossa varattu 14 792 140 mk. Ylitysoikeutta myönnettiin lisäksi 372 910 mk. Menot olivat yhteensä 19 167 812 mk, jakaantuen seuraavasti:

Laitos	Käyttö- ja korjauskustannukset, mk	Tontin vuokra, mk	Vakinaisen henkilöstön palkat, mk	Yhteensä, mk
Nikkilän	399 794	—	—	399 794
Alppilan ja Savilan	2 077 610	—	339 130	2 416 740
Rajasaaren	6 675 015	31 500	1 492 452	8 198 967
Kyläsaaren	5 945 491	35 640	2 171 180	8 152 311
Kaikki	15 097 910	67 140	4 002 762	19 167 812

Tuloja näistä laitoksista oli seuraavasti:

Laitos	Kaasusta, mk	Lietteestä, mk	Yhteensä, mk
Nikkilän	—	—	—
Alppilan ja Savilan	—	2 700	2 700
Rajasaaren	4 424 588	191 227	4 615 815
Kyläsaaren	3 281 329	154 250	3 435 579
Kaikki	7 705 917	348 177	8 054 094

Talousarviossa oli tulot arvioitu 5 000 000 mk:ksi.

Alppilan puhdistuslaitoksen hiekaneroittimeen ja saostuskaivoihin jäi saostuvista aineista 93 %. Viiden vuorokauden biokemiallisen hapenkulutuksen (BHK 5) mukaan oli mekaanisen osaston puhdistusteho keskimäärin 27 %, tiikusotimen 65 % ja koko laitoksen teho 79 %.

Nikkilän puhdistuslaitoksen saostuskaivoihin jäi saostuvista aineista 96 %. Viiden vuorokauden biokemiallisen hapenkulutuksen mukaan oli puhdistusteho 88 % (mekaanisen osaston 50 % ja tihkusuodattimen 75 %).

Savilan pumppulaitoksella pumpattiin vuoden aikana Rajasaaren puhdistuslaitokseen 2 899 810 m³ likavettä ja Töölönlahteen sadevesisäiliön kautta 40 900 m³, eli yhteensä 2 940 710 m³. Sähkövirran kokonaiskulutus oli 253 985 kWh. Viemäriveden pumppaus maksoi 66 p/m³.

Rajasaaren puhdistuslaitokseen tuli likavettä gravitatiojohdoissa 3 125 040 m³ ja Savilasta pumputtiin 2 899 810 m³. Mekaanisesti puhdistettiin likavettä 6 024 850 m³ ja biologisesti 3 370 300 m³. Saostuvista aineista jäi saostuskaivoihin 85 %. Viiden vuorokauden biokemiallisen hapenkulutuksen mukaan oli saostuskaivojen puhdistusteho keskimäärin 25.5 ja biologisen osaston 85.2 %. Huomioonottaen laitokseen pumpatun kokonaisvesimäärän, josta osa puhdistettiin vain mekaanisesti, oli laitoksen kokonaispuhdistusteho 61 %. Mekaanisesti puhdistetun veden viiden vuorokauden biokemiallinen hapenkulutus oli keskimäärin 216 mg/l ja biologisesti puhdistetun veden 32 mg/l. Laitoksesta mereen johdetun veden viiden vuorokauden biokemiallinen hapenkulutus oli keskimäärin 113 mg/l. Laitos oli suuresti ylikuormitettu.

Laitoksen kaasuntuotanto oli 471 425 m³, mistä määrästä myytiin kaasulaitokselle 409 779 m³ ja lämmityksiin ja laboratorion tarpeisiin käytettiin 13 117 m³. Loppuerä oli johtovuotoja ja mittarin osoitusten eroavaisuuksia. Lannoitusaineksi myytiin lietettä 1 050 m³ ja ajettiin kaatopaikalle 2 890 m³.

Sähköä kulutettiin 563 002 kWh. Polttopuita käytettiin laitoksen lämmitykseen 1 109 m³ ja koksia 10.5 tonnia. Vesijohtovettä käytettiin 11 076 m³. Käyttökustannukset olivat ilman korkoja ja kuoletuksia 8 198 967 mk eli 135 p puhdistettua vesikuutiometriä kohden. Huomioonottaen myös laitoksen tulot, 4 615 815 mk, olivat puhdistuskustannukset 60 p/m³.

Kyläsaaren puhdistuslaitoksessa puhdistettiin vuoden aikana likavettä mekaanisesti 2 775 086 m³ ja biologisesti 1 807 538 m³. Saostuvista aineista jäi laitokseen keskimäärin 89 %. Viiden vuorokauden biokemiallisen hapenkulutuksen mukaan oli mekaanisen osaston puhdistusteho 45.2 % ja biologisen puolen eri osastojen 80, 78, 74 ja 52.5 %. Laitoksen kokonaispuhdistusteho oli 72.5 % laitokseen pumpatusta kokonaisvesimäärästä, josta osa puhdistettiin vain mekaanisesti. Mekaanisesti puhdistetun viiden vuorokauden biokemiallinen hapenkulutus oli keskimäärin 183 mg/l ja biologisesti puhdistetun veden eri osastoissa keskimäärin 37—87 mg/l. Laitoksesta mereen johdetun veden viiden vuorokauden biokemiallinen hapenkulutus oli keskimäärin 90 mg/l.

Laitoksen kaasuntuotanto oli 292 930 m³, mikä määrä myytiin kaasulaitokselle, jonne saapui 302 700 m³. Ero johtuu mittarien osoitusten virheellisyydestä. Lannoitusaineksi myytiin lietettä 1 503 m³.

Sähköä kulutettiin 525 629 kWh. Polttopuita käytettiin laitoksen lämmitykseen 1 222 m³ ja koksia 11.5 tonnia. Vesijohtovettä käytettiin 4 466 m³. Huomioonottamatta laitoksen kuoletusta ja korkoja maksoi veden puhdistaminen 293 p/m³. Kun laitoksesta saadut tulot, 3 435 579 mk, otettiin myös huomioon, olivat lopulliset puhdistuskustannukset 169 p/m³.

Menoarvioon sisältyvillä tai edellisiltä vuosilta siirtyneillä määrärahoilla suoritettiin seuraavia viemäritöitä: Lauttasaarentien sadevesijohdon rakentaminen Otavantieltä Pohjoisniementielle aloitettiin 2 883 264 mk:n kustannuksin; Munkkiniemen kokoojajohdon rakentaminen aloitettiin, ja käytettiin siihen 4 051 345 mk; Pirkkola—Haagan kokoojajohdon rakentamista jatkettiin kustannusten noustessa 8 460 274 mk:aan; Haagan Isokiertotien viemärityöt aloitettiin 3 550 563 mk:n kustannuksin; Pohjois-Haagan I rakennusvaiheen viemäritöitä jatkettiin, johon käytettiin 4 797 840 mk; Reimarsin Keskustien ja Puistotien viemärityöt aloitettiin 3 526 169 mk:n kustannuksin; Marttilan Partiotien viemäristöitä jatkettiin, ja käytettiin siihen 3 439 665 mk; Intiankadun viemärin rakentaminen Toukolantien ja Kumpulantien väliselle osalle aloitettiin 300 711 mk:n kustannuksin; Annalan puron siirtäminen liikennelaitoksen hallitontilalle aloitettiin kustannusten ollessa 321 702 mk; Lauttasaaren itärannikon pääviemärin suun pidentäminen aloitettiin, ja käytettiin siihen 576 223 mk; Pellervontien viemärin rakentamista jatkettiin 281 521 mk:n kustannuksin; Kyläsaaren kaasujohto uusittiin kustannusten noustessa 4 411 117 mk:aan; viemärin rakentamiseen korttelista n:o 451 Et. Hesperiankadulle käy-

tettiin 335 276 mk; Rajasaaren lietalvoja laajennettiin 1 300 000 mk:n kustannuksien; esikaupunkialueiden palokaivojen uusiminen aloitettiin kustannusten noustessa 844 160 mk:aan; Kaironkadun viemärin pidentämistä jatkettiin, ja käytettiin siihen 112 761 mk; Steniuksenkadun viemäriä jatkettiin tonttien n:o 12—14 välillä 2 173 838 mk:n kustannuksien; Haagan puhdistamon valmistaviin töihin käytettiin 27 326 mk ja viemärin rakentamiseen Haagan kortteliin n:o 4 344 236 mk; Alppilan puhdistuslaitoksen päällysrakennetta uusittiin 121 161 mk:n kustannuksien; Ruohotieltä Vantaaseen johtavaa ojaa perattiin, ja käytettiin siihen 203 644 mk; Herttoniemen läntisen ja Maunulan asutusalueen viemärintiä jatkettiin kustannusten noustessa vastaavasti 1 093 900 mk:aan ja 275 390 mk:aan; Toukolantien viemärin rakentamista jatkettiin, ja käytettiin siihen 1 661 255 mk; Someron- ja Toukolantien välisen Hämeentien viemärin rakentamista jatkettiin kustannusten ollessa 475 516 mk sekä Valimontien viemärin rakentamista jatkettiin 56 496 mk:n kustannuksien.

Kaupunginhallituksen käyttövaroilla suoritettiin seuraavat työt: Korttelin n:o 70 länsipuolella aloitettiin viemärityö 255 486 mk:n kustannuksien.

V:n 1950 talousarvioon sisältyvillä ennakkomäärärahoilla suoritettiin seuraavat työt: Tykkien viemärin rakentaminen aloitettiin, ja olivat kustannukset 1 303 861 mk; Keski-Malmin viemäriojaa perattiin kustannusten noustessa 161 753 mk:aan. Varatyönä suoritettiin jatkamalla Marttilan kokoojajohdon rakentamista, ja käytettiin siihen 3 624 441 mk sekä Pohjois-Haagan yhdysviemärin rakentaminen aloitettiin 500 037 mk:n kustannuksien.

Kaikkiaan oli viemäri uudistustöitä ja viemärien uusimista varten käytettävissä v:n 1949 ja aikaisempien vuosien talousarviossa myönnettyjä määrärahoja 174 038 004 mk, v:n 1950 talousarvioon sisältyvää ennakkomäärärahaa 4 050 000 mk, kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämiä varoja 515 000 mk ja työttömyysmäärärahoja 4 124 478 mk eli yhteensä 182 727 482 mk. Talousarvioihin merkityistä määrärahoista käytettiin 68 814 601 mk, ennakkomäärärahoista 1 465 614 mk, kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämistä varoista 255 486 mk ja työttömyysmäärärahoista 4 124 478 mk eli yhteensä 74 660 179 mk.

Kanta-Helsingin urheilulaitteiden korjausta ja kunnossapitoa varten oli v:n 1949 talousarviossa myönnetty 13 415 000 mk ja esikaupunkialueen laitteita varten 7 810 000 mk. Kustannukset jakaantuivat Kanta-Helsingin osalta seuraavasti: urheilukenttien kunnossapito 5 435 674 mk; Töölön ja raviradan pallokentät 1 715 866 mk; velodromin rata ja kenttä 348 300 mk; pesäpallokentät 130 722 mk; Kaisaniemen verkkopallokenttä 169 564 mk; maastajuoksurata 30 475 mk; uimastadion 883 073 mk; Herttoniemen hyppyrimäki 264 643 mk; pienet hyppyri- ja pujottelumäet 119 509 mk; kelkkamäet 835 572 mk; maa-luistinradat 2 022 893 mk; Laakson ja Ruskeasuon ratsastusradat ja tiet 300 978 mk; Talin laukkarata 172 029 mk; sekä vedenkulutus kentillä ja kahlaamoissa 194 859 mk eli yhteensä 12 624 157 mk. Esikaupunkialueella suoritettujen töiden kustannukset jakaantuivat seuraavasti: urheilukenttien kunnossapito 4 206 838 mk; kelkkamäet 302 153 mk; Lauttasaaren pujottelumäki 1 650 mk sekä luistinradat 1 991 464 mk eli yhteensä 6 502 105 mk.

Kaupunginhallituksen käyttövaroilla suoritettiin lisäksi Pirkkolan uimalammikon veden vaihtaminen 40 154 mk:n ja pukusuojien järjestäminen leikkikentille 42 696 mk:n kustannuksien.

V:n 1949 ja aikaisempien vuosien talousarvioihin sisältyvillä määrärahoilla suoritettiin mm. seuraavia urheilulaitteiden uudistuksia: Merisataman pallokentän rakentaminen aloitettiin 671 305 mk:n kustannuksien; jalkojen huuhteluallas rakennettiin Hietarantaan, ja käytettiin siihen 516 192 mk; messukentälle rakennettiin toinen vesiposti kustannusten noustessa 675 084 mk:aan; Töölön pallokentän laajennustöitä jatkettiin 16 329 010 mk:n kustannuksien; velodromin teiden kunnostaminen aloitettiin, ja käytettiin siihen 240 675 mk; Käpylän urheilupuiston voimistelupaikan rakentamista jatkettiin 865 645 mk:n kustannuksien; Vallilan lastenkahlaamon ja leikkikenttien rakentamista jatkettiin kustannusten noustessa 2 214 125 mk:aan; uimastadionin rakentamista jatkettiin 8 322 791 mk:n kustannuksien ja pysäköimispaikan ja puistoalueen kuivatusviemärin rakentaminen siellä aloitettiin, ja käytettiin siihen 611 288 mk; Väinämöisen urheilukentän länsipuolella olevan urheilukentän kunnostamiseen käytettiin 748 488 mk; uusien valaistuslaitteiden ja luistinratojen aitojen hankkimiseen käytettiin 804 504 mk; Lauttasaaren urheilukentän

rakentamista jatkettiin 3 129 900 mk:n kustannuksin; Haagan lastenkahlaamon rakentamiseen käytettiin 1 263 979 mk ja hyppyrimäen rakentamiseen 634 321 mk; Malmin palloilukenttä tasoitettiin, ja kustannukset nousivat 378 789 mk:aan; Tapanilan urheilukentän tulotietä rakennettiin ja aluetta siistittiin, ja käytettiin siihen 1 266 021 mk; Vartiokylän urheilukentän rakennustyöt aloitettiin 3 988 847 mk:n kustannuksin; Haapaniemen kentän jääkiekkolaitteiden hankkimiseen käytettiin 152 962 mk; Haagan urheilukentän rakennustöitä viimeisteltiin 269 994 mk:n kustannuksin; Vantaan Pikkukoskelle rakennettiin kaivo, ja käytettiin siihen 8 162 mk; Pukinmäen urheilukentän kunnostamista jatkettiin kustannusten noustessa 2 969 424 mk:aan; raviradalle tehtiin uusia urheilulaitteita, ja maksoivat ne 327 013 mk; Pitäjänmäen urheilukentän rakentamista jatkettiin 411 870 mk:n kustannuksin; pienoisluistinratoja rakennettiin, ja käytettiin siihen 13 167 mk; Alppilan pujottelumäkeä parannettiin kustannusten ollessa 21 271 mk; Vällilän urheilukenttää parannettiin 48 300 mk:n kustannuksin sekä Annalan koripallokenttää parannettiin, ja käytettiin siihen 48 420 mk.

V:n 1950 ennakkomäärärahoilla saatettiin Pirkkolan uimalammikko valmiiksi 421 008 mk:n kustannuksin.

Kaikkiaan oli v. 1949 ja aikaisempien vuosien talousarviossa myönnettyjä varoja urheilulaitteiden uudistoitä varten 104 270 736 mk, kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämiä varoja 165 000 mk ja ennakkomäärärahoja 515 000 mk eli yhteensä 104 950 736 mk. Näistä käytettiin yhteensä 47 483 377 mk.

Paitsi edellä mainittuja töitä suoritettiin v:n 1949 talousarvioon merkityillä määrärahoilla Pakilan siirtolapuutarhatyöt loppuun kustannusten ollessa 963 000 mk, josta käytettiin 750 mk sekä Marjaniemen siirtolapuutarhan kesävesijohdon rakentaminen, jota varten oli myönnetty 2 975 000 mk, josta käytettiin 1 884 646 mk.

Kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämällä varoilla suoritettiin kansanhuollon arkiston järjestely määrärahan ollessa 213 000 mk, josta käytettiin 164 088 mk ja Loukkaantunut urheilija nimisen patsaan pystytyskustannusten noustessa 32 792 mk:aan.

Edellä mainittujen töiden lisäksi osasto suoritti töitä tilauksesta kaupungin muille laitoksille, puhelinyhdistykselle ja yksityisille laitoksille ja henkilöille. Näiden tilaustöiden kustannukset olivat 102 640 396 mk.

Betonivalimossa käytettiin kertomusvuoden aikana n. 697 350 kg sementtiä ja valmistettiin siellä seuraavat määrät erilaisia betonituotteita: erikokoisia muhviputkia 8 315 kpl ($d=4-21''$), uurreputkia, joiden koko vaihteli 60—110 cm, 1 139 kpl, kaivonrenkaita 271 kpl, sadevesikaivon osia 643 kpl, juoksuratojen reunalaattoja 742 kpl ja jalkakäytävälaattoja 280 kpl. Betonivalimon kustannukset olivat 17 660 112 mk.

Pasilan kivilouhimossa ei v. 1949 valmistettu reuna- eikä katukiviä, vaan niitä ostettiin yksityisiltä. Ostoksiin käytettiin 8 330 153 mk.

Tilkan, Herttoniemen ja Tervasaaren sepelinmurskaamoissa valmistettiin sepeliä yhteensä 19 920 m³. Valmistuskustannukset olivat 21 425 692 mk.

Tarveaineiden valmistuskustannukset olivat yhteensä 47 415 958 mk.

Kaikkien edellä mainittujen töiden kustannukset olivat, talousarvioon sisältyviä palkkoja sekä työntekijöiden ja työmäärärahoista palkattujen viranhaltijoiden erinäisiä etuja lukuunottamatta, yhteensä 566 452 160 mk.

Puisto-osasto

Puisto-osaston henkilökuntaan kuuluivat kaupunginpuutarhuri, apulaiskaupunginpuutarhuri, työnjohtajien esimies, kasvihuonepuutarhuri, taimistopuutarhuri, 7 piiri- puutarhuria, 2 toimistoapulaista, 1 ylimääräinen piirtäjä ja talonmies.

Edellä mainituista viroista oli avoinna vuoden vaihteessa apulaiskaupunginpuutarhurin ja ylimääräisen piirtäjän virka. Apulaiskaupunginpuutarhurin virkaa kertomusvuoden aikana hoiti työnjohtajien esimies J. Tuuri.

Puutarhaharjoittelijoita oli vuoden aikana 16. Puistovahteja oli talvella 4, kesällä 20. Puistotyöntekijäin lukumäärä oli suurimmillaan kesäkuun ensimmäisellä viikolla, jolloin heitä oli 366 ja pienimmillään helmikuun ensimmäisellä viikolla, jolloin työssä oli 57 henkilöä. Kaikkiaan oli kirjoissa vuoden aikana 426 henkilöä. Työntekijäin keskimääräinen viikottainen lukumäärä oli 220. Edelliseen vuoteen verrattuna oli lisäys 21 henkilöä. Työntekijöistä kuoli 3 ja 7 siirtyi eläkkeelle.

Työntekijäin työtuntien määrä 446 985 lisääntyi edelliseen vuoteen verrattuna 45 592 tuntia. Työtunneista miehet tekivät 229 365.^s, naiset 182 953 ja hevosajurit 19 635. Kuorma-autojen työtunteja oli palkkalistalla 15 031.^s ja laskulla 5 750.

Sairaustapauksia oli kaikkiaan 205 ja sairastuneita henkilöitä 126. Sairauslomapalkkoja maksettiin 1 628 443 mk 20 993.^s tunnilta. Hautausapua maksettiin 2 perheelle yhteensä 35 830 mk. Tapaturmien kokonaismäärä oli 21, joten tapaturmaprosentti oli 4.º kirjoissa olevasta vahvuudesta, ja 10.^s, kun työssä olleiden työntekijäin keskimääräinen luku oli 200.

Vuosilomaa nautti kertomusvuonna 371 työntekijää, ja lomapäivien kokonaismäärä oli 5 367. Lomarahaa maksettiin yhteensä 3 940 914 mk.

Osastolle tulleiden kirjelmien lukumäärä oli 274 ja lähteneiden 157, joista 38 lausuntoa tai esitystä oli yleisten töiden lautakunnalle. Saapuneita laskuja oli kaikkiaan 773 ja lähetettyjä 214. Maksumääräyksiä kirjoitettiin 442.

Talven kuluessa hoidettiin kasvihuoneessa emätaimet ja talvipuutarhassa olevat kasvit tavalliseen tapaan. Helmikuun alussa suoritettiin jo kylvöjä ja aloitettiin pistokkaiden leikkaaminen. Maaliskuussa ryhdyttiin kunnostamaan taimilavoja. Taimien kasvatusta varten oli käytössä 800 lavaikkunaa. Kukkaryhmiä varten kasvatettiin taimia n. 60 000 kpl. Talvipuutarha pidettiin yleisölle avoinna arkisin klo 12—15 ja sunnuntaisin klo 11—16. Kävijöitä oli runsaasti. Ensimmäisenä ja toisena pääsiäispäivänä laskettiin kävijöitä olleen yhteensä 6 095 henkilöä.

Puistoihin istutetuista oli omassa taimistossa kasvatettuja kujanne- ja puistopuita 650 kpl, aita- ja koristepensaita 4 700 kpl ja perennoja 8 800 kpl. Kertomusvuoden aikana lisättiin taimistossa erilaisia kasveja pistokkaista 15 000 kpl ja siemenistä kylväen tai jakamalla 30 000 kpl. Kasvien koulutus, uudelleen istutus, leikkaus ja taimiston perkaustyöt muodostivat varsinaisen taimistotyön. Vuoden lopussa oli Talin ja Reijolan taimistoissa istutuskelpoisia puita ja pensaita 32 656 kpl ja edelleen kehitettäviä 53 554 kpl.

Talven aikana tehtiin uusia kanto- ja pistokaslaatikoita sekä lavaikkunoita ja puistoihin roska- ja lasten hiekkalaatikoita. Kevättalvella suoritettiin metsän harvennusta, kuivien ja viallisten puiden kaatamista ja katupuiden latvusten leikkaamista.

Puistojen ja istutusten puhdistaminen aloitettiin huhtikuun lopulla. Samaan aikaan aloitettiin puistopenkkien, paperikorien ja hiekkalaatikoiden kuljettaminen puistoihin. Sotavuosina perunamaina olleet nurmikot kunnostettiin. Toukokuussa aloitettiin kukkaryhmien istuttaminen ja kesäkuussa nurmikenttien niittäminen ja pensasaitojen leikkaaminen. Puiden ja pensaiden täydennysistutuksia suoritettiin runsaasti jo keväällä ja jatkettiin syksyllä. Uusien puistojen rakentaminen aloitettiin keväällä, mutta vasta syksyllä, varsinaisten hoitotöiden loputtua, voitiin suuremmassa määrässä ryhtyä uusien puistojen perustamistöihin.

Kesäkukkia istutettiin 52 900 kpl, monivuotisia kukkia 9 086 kpl ja erilaisia kukkasipuleita 8 697 kpl. Koristepuita ja pensaita istutettiin vanhoihin puistoihin täydennykseksi ja kertomusvuonna valmistuneisiin uusiin puistoihin 9 624 kpl sekä köynnöskasveja 163 kpl.

Kasvitautilien ja tuholaisten torjunnasta huolehdittiin entistä enemmän. Kokeilutarcoituksessa käytettiin rikkaruohojen hävittämiseksi hormoonivalmisteita.

Kasvihuoneiden lämmittämiseen käytettiin 1 022.^s m³ halkoja ja 29 tonnia koksia. Vedenkulutus oli vesilaskujen mukaan 32 345 m³. Ruokamultaa ajettiin puistoihin 11 251 m³ ja käytäväSORAA ostettiin 811 m³. Istutuksiin kohdistuneita vahingontekoja todettiin vuoden varrella 59 tapausta.

Istutusten korjausta ja kunnossapitoa varten oli talousarvioon merkitty 33 773 512 mk ja lisätalousarvioon 300 000 mk. Menot olivat kuitenkin kertomusvuonna yhteensä 37 256 177 mk, mikä määrä jakaantui seuraavasti: puistot ja istutukset 18 032 847 mk; erinäisten kaupungin laitosten istutukset 1 295 024 mk; sopimuksen perusteella hoidettavat istutukset 1 400 000 mk; säilytysvajojen ja kaupunginpuutarhan rakennusten vuokra 270 872 mk; kaupunginpuutarhan kasvihuoneiden ja asuinrakennusten polttoaineet 1 472 989 mk; kaupunginpuutarhan valaistus 41 821 mk; kaupunginpuutarhan huoneistojen lämmitys ja siivoaminen 87 044 mk; talvipuutarha 340 000 mk; taimistojen hoito 1 520 000 mk; puistovahtien palkkaus 2 505 303 mk; istutusten ja kasvihuoneiden vedenkulutus 598 131 mk; puisto- ja puutarhakalusto 3 170 000 mk; mullan valmistus ja lannan hankinta 1 275 000 mk sekä vanhojen nurmien ja käytävien uudistus.

2 698 740 mk; satunnaiset istuttamis- ja puhdistustyöt kaupunginhallituksen määräyksen mukaan 240 994 mk; esikaupunkialueen istutusten kunnossapito 990 327 mk; Haagan sankarihauta 168 000 mk; Pakilan uimaranta 125 000 mk; Tapanilan kylän uimaranta 47 000 mk; Munkkiniemen urheilukenttä 31 000 mk; Kaivopuiston valleille johtavat portaatt 121 177 mk; Vanhankaupungin hautausmaan nurmikoiden uusiminen 187 908 mk ja Helsingin kaupungin perustamisen 400-vuotismuistomerkin ympäristön kunnostaminen 637 000 mk.

Määrärahaa satunnaisia istuttamis- ja puhdistustöitä varten käytettiin seuraavasti: Ison puistotien länsipää kunnostettiin 50 000 mk:n kustannuksin; Unioninkadun n:o 43 piha kunnostettiin, johon käytettiin 121 776 mk ja messuhallin luona olevat puut siirrettiin 69 218 mk:n kustannuksin.

Tuloa tuottamattomia pääomamenoja varten oli menoarviossa varattu kaikkiaan 15 982 685 mk ja lisätalousarviossa 1 150 000 mk. Määrärahasta käytettiin yhteensä 13 710 014 mk ja menot jakaantuivat seuraavasti: Malmin sairaalan istutusten raivaus- ja kunnostamistöitä jatkettiin 500 000 mk:n kustannuksin; Urheilu- ja Reijolankadun kulmassa olevaa leikkikenttää laajennettiin, johon käytettiin 652 000 mk; Munkkiniemen leikkikentän ympäristöä kunnostettiin kustannusten noustessa 618 000 mk:aan; Talin taimiston kasvihuoneeseen ja varastorakennukseen rakennettiin vesijohto 353 204 mk:n kustannuksin ja polttoainekatoksen rakentamiseen sinne käytettiin 41 977 mk; Aleksis Kivenkadun lehmusrivejä täydennettiin 149 980 mk:n kustannuksin; Mäkelänekadun kujannepuiden istuttamista jatkettiin, ja käytettiin siihen 430 000 mk; kaupungin maa-tilojen ja kartanoiden puistoja siistittiin ja tehtiin perusparannustöitä 800 000 mk:n kustannuksin; puistoista vuokrattuja perunamaita tasoitettiin ja kylvettiin kustannusten noustessa 5 590 000 mk:aan; Krematorion ja Etel. Hesperiankadun välisten alueiden kuntoonpanoa jatkettiin 1 000 000 mk:n kustannuksin; Töölönlahden pohjoispään kunnostamistyöt aloitettiin, johon käytettiin 1 510 473 mk; Helsinginniemen puistotyöt aloitettiin 1 146 127 mk:n kustannuksin; Kolmikulman puisto kunnostettiin kustannusten ollessa 35 618 mk; uimastadionin ympäristö kunnostettiin, ja käytettiin siihen 372 635 mk; kaupunginmuseon piha tasoitettiin 650 000 mk:n kustannuksin; uimastadionin ympäristöä kunnostettiin lisäksi edelliseltä vuodelta siirtyneillä määrärahoilla, ja käytettiin siihen 1 270 650 mk ja Harjutorin istutustöihin käytettiin 551 576 mk.

Edellä mainittujen menoarvion sisältyvien ja edellisinä vuosina keskeneräisiksi jääneiden töiden lisäksi suoritettiin joko kaupunginvaltuuston erikseen myöntämillä varoilla tai kaupungin eri laitosten ja yksityisten tilauksesta seuraavat työt: Suomenlinnassa kunnostettiin Caponiere Delwigin ja Ehrensvärdin haudan välinen alue 682 782 mk:n kustannuksin; Pitäjänmäellä raivattiin Strömbergin tehtaiden viereinen alue kustannusten ollessa 257 817 mk; Larin Parasken muistomerkille johtavat portaatt tehtiin ja paikka tasoitettiin 96 000 mk:n kustannuksin; eräitä leikkikenttiä aidattiin, johon käytettiin 615 799 mk; Ehrensvärd-seuran laskuun jatkettiin Piperin puiston kunnostamistöitä Suomenlinnassa kustannusten noustessa 378 103 mk:aan; katurakennusosaston tiliin suoritettiin erinäisiä töitä, joihin käytettiin 865 367 mk; talorakennusosaston laskuun tehtiin erilaisia töitä 207 985 mk:n edestä; puhtaanapito-osaston laskuun tehtiin lumitöitä, ja oli lasku 1 331 321 mk; kiinteistötoimiston metsätalousosaston tiliin tehtiin erinäisiä töitä 4 520 mk:n edestä ja maatalousosaston laskuun perunannostotöitä 153 556 mk:n edestä; satamalaitoksen laskuun suoritettiin puiden siirtoa Myllyrinteessä ja siivoustöitä Herttoniemessä 27 483 mk:n kustannuksin; liikennelaitoksen tilauksesta suoritettiin erinäisiä muutostöitä Hauhontienpuistossa kustannusten noustessa 54 307 mk:aan; sähkölaitoksen laskuun tehtiin muuntaja-asemien ympäristön kunnostamistöitä 28 405 mk:n kustannuksin; Toivolan koulukodin laskuun siirrettiin puita, ja olivat kustannukset 23 856 mk; Diakonissalaitoksen tilauksesta suoritettiin puiden karsintaa 10 193 mk:n kustannuksin; 7. Pohjoismaiden puutarhanäyttelyn valmistelutöitä ja siivousta suoritettiin kustannusten ollessa 460 765 mk; teknillisen korkeakoulun pihapuutarhan kunnostamistöitä tehtiin 271 062 mk:n kustannuksin; Uuden vuoden koristelutöitä Senaatintorilla suoritettiin kaupunginhallituksen tilauksesta kustannusten noustessa 135 174 mk:aan; puistojen valokuvaamiseen käytettiin 40 000 mk ja Oulunkylän, Marjaniemen ja Pakilan siirtolapuutarhojen yleiset istutustyöt kunnostettiin 875 274 mk:n kustannuksin.

Kunnossapitotileille myönnettiin lisämäärärahoja yhteensä 3 584 729 mk sekä tuloa tuottamattomille pääomatileille 203 204 mk. Kunnossapitotileille jäi säästöä 102 064 mk

ja tuloa tuottamattomilta pääomatileiltä siirtyi seuraaville vuosille säästöä yhteensä 2 672 060 mk.

Myynti kaupunginpuutarhasta ja -taimistosta tuotti yhteensä 1 056 379 mk. Tästä summasta tulee ruukkukasvien ja leikkokukkien osalle 429 950 mk, taimistotuotteiden osalle 127 469 mk, vihannesten ja juurikasvien osalle 54 096 mk, pikkutaimien osalle 33 725 mk. Kasvien vuokraus tuotti 176 160 mk, ruohon ja heinän myynti 23 550 mk. Lantaa ja multaa myytiin 188 930 mk:n arvosta. Vahingonkorvauksia perittiin 13 760 mk ja muita sekalaisia tuloja oli 8 739 mk.

Varasto-osasto

Varasto-osaston päätoimiston henkilökuntaan kuuluivat varastopäällikkö, apulaisvarastopäällikkö, osastonkamreeri, kirjanpitäjä, varastokirjanpitäjä, inventoija, 7 vakinaista ja 1 ylimääräinen toimistoapulainen.

Päävarastossa, Malminkadun 5:ssä, oli varastonhoitaja, apulaisvarastonhoitaja, varastoesimies, varastokirjanpitäjä ja 1 vakinainen sekä 4 ylimääräistä toimistoapulaista. Vuoden kuluessa erosi vakinainen toimistoapulainen ja vapautunut virka täytettiin kertomusvuoden lokakuun 10 p:nä. Kullakin sivuvarastolla (Hakaniemi, Ruoholahti, Töölö, Toukola ja Maunula) oli varastoesimies ja tarpeellinen määrä varastoapulaisia. Korjauspajassa oli korjauspajainsinööri, apulaisinsinööri, ylimääräinen insinööri, 2 piirtäjää, toimistoesimies, 3 vakinaista ja 1 ylimääräinen toimistoapulainen, 3 työnjohtajaa, 4 esimiestä, 2 kone-tarkastajaa sekä tuntikirjuri. Insinööri K. E. Galle siirtyi eläkkeelle kesäkuun 30 p:nä ja insinööri V. K. M. Kelomaa erosi virastaan huhtikuun 30 p:nä.

Yleisten töiden lautakunta määräsi¹⁾ korjauspajan tuotantokomiteaan edustajiksi yleisten töiden lautakunnan jäsenen, liikennetarkastaja V. Laitisen, korjauspajainsinööri P. Lappalaisen ja kaupungininsinööri A. Linnavuoren sekä heidän henkilökohtaisiksi varamiehikseen em. järjestyksessä yleisten töiden lautakunnan jäsenen V. Riipisen, insinööri E. Gallen ja katurakennuspäällikkö W. Starckin. Työntekijät valitsivat edustajikseen puuseppä J. Aavakosken, peltiseppä Y. Kankkusen, sorvaaja A. Lindqvistin, auton-asentaja U. Sipiläisen ja viilaaaja V. Vanhasen sekä heidän varamiehikseen seppä B. Ala-Turkian, autonasentaja P. Makkosen, peltiseppä E. Naukkarisen, viilaaaja A. Rantasen ja konetyöntekijä Å. Sirenin. Toimihenkilöt valitsivat edustajikseen esimies H. Hurtan ja toimistoesimies N. W. Nyströmin sekä heidän varamiehikseen piirtäjä T. Mattilan ja esimies H. Mustosen.

Rakennusaineiden säännöstely päättyi kertomusvuoden aikana.

Tarvikkeiden saanti helpottui huomattavasti. Kattolevystä ja eräistä muista konepajalan tarvikkeista oli edelleenkin puutetta. Tarvikkeita voitiin kuitenkin hankkia niin paljon, ettei mitään häiriöitä syntynyt säännöllisessä rakennustoiminnassa. Suuri osa rakennustoimiston työkalustoa ja työkoneita oli loppuunkulunut. Kertomusvuoden aikana ei vielä ollut riittävästi saatavissa koneita ja työkaluja ja tämä vaikeutti hiukan rakennustoimiston työskentelyä.

Tammikuun 1 p:nä 1949 oli varastossa rakennustarpeita ja muita tarvikkeita 133 109 772 mk:n arvosta. Vuoden aikana niitä ostettiin 330 286 333 mk:n arvosta ja annettiin käytettäväksi 338 224 176 mk:n arvosta. V:lle 1950 siirtyneen varaston arvo oli 125 171 929 mk.

Korjauspajassa suoritettut työt ja varastosta annettujen tavaroiden määrät jakaantuvat rakennustoimiston eri osastojen, kaupungin muiden laitosten sekä valtion ja yksityisten kesken raha-arvon mukaan laskien seuraavasti:

	Korjaus- pajatöiden raha-arvo, mk	Varastosta luovutettujen tarveaineiden raha-arvo, mk
Rakennustoimisto	43 228	347 244
Talorakennusosasto	13 397 834	154 870 262
Katurakennusosasto	3 421 563	64 066 485
Puisto-osasto	728 185	1 108 475

¹⁾ Yl. t. lk. 20 p. jouluk. 1948 1 477 §. —

	Korjaus- pajatoiden raha-arvo, mk	Varastosta luovutettujen tarveaineiden raha-arvo, mk
Varasto-osasto	27 565 101	6 467 275
Puhtaanapito-osasto	2 015 739	11 519 162
Korjauspaja	—	24 169 854
Satamalaitos	6 949 282	37 295 046
Muut kaupungin laitokset	6 589 990	37 404 734
Yksityiset ja valtio	211 222	975 639
Yhteensä	60 922 144	338 224 176

Osastolla oli vuokratuloja kertomusvuoden aikana lainatuista työkaluista, työkoneista ja lipuista 2 325 824 mk.

Osastolle saapui vuoden kuluessa 1 522 kirjettä ja sieltä lähetettiin 1 000 kirjettä. Saapuneiden laskujen lukumäärä oli 8 260 ja lähetettyjen 2 458.

Puhtaanapito-osasto

Puhtaanapito-osaston tehtävänä oli huolehtia kaupungille kuuluvien katujen ja teiden, yleisten paikkojen ja satama-alueiden puhtaanapidosta, yleisistä mukavuuslaitoksista, jätteiden kaatopaikoista sekä talvikaudeksi järjestetyistä lumenkaatopaikoista. Lisäksi otti osasto yksityisten talonmistajien kanssa solmittujen sopimusten perusteella huolehtia heille kuuluvista katujen puhtaanapitovelvollisuuksista sekä jätteiden kuljettamisesta talojen pihoilta.

Osaston toiminta jakaantui seuraaviin osastoihin: toimisto, katupuhtaanapito-osasto, johon kuuluvat yleiset mukavuuslaitokset ja jätteiden kaatopaikat sekä auto- ja työkalukorjaamo.

Toimiston henkilökuntaan kuuluivat kertomusvuonna osastopäällikkö, apulaispäällikkö, joka toimi tarkastajana, yksi insinööri, työnjohtajien esimies, toimentaja, 3 toimistoapulaista, lähetti ja siivooja. Sairauslomalla oli vuoden aikana 4 henkilöä yhteensä 63 päivää. Entisen puhtaanapitolaitoksen kirjanpitäjä, jonka virka v. 1947 lakkautettiin ja joka sen jälkeen hoiti toimistoapulaisen virkaa, siirtyi eläkkeelle kertomusvuoden elokuun 1 p:nä.

Osastolle saapui kertomusvuonna 220 kirjelmää, joista kaupunginhallitukselta 24, kaupungininsinööriltä ja muilta rakennustoimiston osastoilta 128, kaupungin muilta virastoilta 56, valtion virastoilta 4, muilta kunnilta 4 ja yksityisiltä toiminimiltä ja henkilöiltä 4. Osastolta lähetettiin 242 kirjelmää, joista kaupunginhallitukselle 4, kaupungininsinöörille tai muille rakennustoimiston osastoille 164, kaupungin muille virastoille 51, valtion virastoille 3, muille kunnille 5 ja yksityisille 15. Osastolla hyväksyttiin 1 393 laskua ja annettiin 1 298 sairausavustusta, kesälomaa tai työntekijäin maksua koskevaa maksu-määräystä. Suoritetuista töistä annettiin 11 597, myydyistä jätteistä 327 ja sekalaisista töistä 373 laskua.

Katujen puhtaanapito. Kaupunki oli jaettu yhteentoista puhtaanapitopiiriin siten, että 13, 14, 15 ja 16 kaupunginosat sekä Pasila ja Munkkiniemi kuuluivat ensimmäiseen piiriin, 4 ja 20 kaupunginosat Jätkäsaarta lukuunottamatta toiseen piiriin, 5 ja 6 kaupunginosat sekä puolet 7 kaupunginosasta kolmanteen piiriin, 3 kaupunginosa, puolet 7 kaupunginosa ja 9 kaupunginosa neljäljälteen piiriin, 1, 2 ja 8 kaupunginosat viidenteen piiriin, 10, 11 ja 12 kuudenteen piiriin, 21, 22, 23, 25 ja 26 kaupunginosat sekä Oulunkylä seitsemänteen piiriin, Jätkäsaari kahdeksanteen piiriin, Kulosaari ja Herttoniemi yhdeksänteen piiriin, Haaga kymmenenteen piiriin ja Lauttasaari yhdeksänteen piiriin.

Puhtaanapitotöiden valvonnasta huolehti 7 sääntöpalkkaista ja 9 tilapäistä työnjohtajaa.

Erilaatuisten työntekijäin keskimääräinen luku viikkoa kohden käy ilmi seuraavasta yhdistelmästä:

	Kesätoissa	Talvitoissa
Puhtaanapitotyöntekijöitä, miehiä	145	264
» naisia.....	11	57
Autonkuljettajia, laitoksen autoin	11	14
» omine autoineen	3	11
Ajomiehiä, laitoksen hevosin	1	1
» omine hevosineen	—	9
Yhteensä	171	356

Työntekijäin lukumäärä oli suurimmillaan, 570, maaliskuun kolmannella viikolla ja pienimmillään, 154, heinäkuun toisella viikolla.

Katupuhtaanapito-osaston työnjohtajista oli 3 sairauslomalla yhteensä 129 päivää. Työntekijöiden keskuudessa oli sairaustapausten lukumäärä 203, niistä 12 tapaturmaa. Menetettyjen työpäivien luku oli 4 222. Eläkkeelle siirtyi yksi apulaistyönjohtaja ja 3 työntekijää. Kertomusvuoden aikana kuoli 4 työntekijää.

Kanta-Helsingin alueella oli osastolla 327 sopimusta yksityisten katuosuuksien puhtaanapidosta. Näiden yhteinen pinta-ala oli 379 404 m². Lisäksi oli osastolla sopimukset 103 kaupungin omistaman talon kanssa, joiden katuosuuksien pinta-ala oli 195 887 m². Kaivopuistossa ja VI kaupunginosan huvila-alueella huolehti osasto katupuhtaanapidosta rakennusjärjestyksen mukaan ilman sopimusta. Kustannukset jaettiin tontinomistajien kesken tonttien pinta-alan mukaisessa suhteessa. Tämä puhtaanapito käsitti 41 275 m². Vielä huolehti osasto Munkkiniemessä 159 kiinteistön katuosuuden auraamisesta. Munkkiniemessä hoidettu pinta-ala oli 41 395 m². Osaston hoidossa ollut kokonaispinta-ala oli pyöreän luvun 3 milj. m².

Kesätyöt suoritettiin yksinomaan käsivoimin, kun osaston automaattisesti kerääviin lakaisukoneisiin ei vielä kertomusvuonna saatu harjoja. Kauppatorin puhdistuksessa käytettiin huuhteluautoja. Huuhteluun käytettiin 7 392 m³ vettä. Katurikkoja kerättiin ja kuljetettiin kaatopaikoille yhteensä 20 815 m³.

Kertomusvuoden talvikausi oli lumentuloon nähden osastolle melko edullinen. Vaihtelevat säät lisäsivät kuitenkin hiekoittamistöitä huomattavasti edellisiin vuosiin verrattuna. Katukäytävien auraustöitä varten oli osastolle tilattu 10 kpl auraustraktoreita. Osa näistä saapui edellisen vuoden joulukuussa ja saatiin ne käyttökuntoon talven kuluessa, joten niillä voitiin suorittaa kokeiluja ennen lumen lähtöä. Koneet osoittautuivat hyvin käteviksi ja nopeiksi, ja oli osastolla suuri hyöty niistä joulukuun lumitoissa. Kertomusvuonna saatiin myös kolme 6 tonnin tiehöylää, joista kaksi annettiin katurakennusosaston käytettäväksi liitosalueen teiden kunnossapitotöihin. Kolmas, joka jäi puhtaanapito-osaston käyttöön varsinaisella kaupunkialueella, saapui vasta huhtikuussa, joten siitä ei kertomusvuoden talvikautena ollut osastolle apua.

Lunta kuljetettiin osaston toimesta kaatopaikoille 33 147 m³ autoilla ja 10 076 m³ hevosilla eli yhteensä 43 223 m³. Lumen kaatoa varten oli järjestetty 10 kaatopaikkaa eri puolille kaupunkia. Jalkakäytävien ja kadunristeysten sekä mäkisten katujen hiekoittamiseen käytettiin 8 717 m³ hiekkaa.

Kiinteistöjen ja yleisten mukavuuslaitosten puhtaanapito. Kiinteistöjen puhtaanapito oli jaettu kolmeen piiriin. Itäinen piiri käsitti kaupunginosat Pitkäsillan pohjoispuolella ja rautatiealueen itäpuolella. Piiriasema oli Kyläsaaren luona. Täällä kuormattiin rautatievaunuihin maaseuduille myydyt jätteet. Aseman yhteydessä oli myös sulatusvaja, missä talvisin jäätyneet makkiastiat sulatettiin. Läntinen piiri käsitti kaupunginosat Pohj. Rautatiekadun pohjoispuolella ja rautatiealueen länsipuolella sekä Kruununhaan ja Katajanokan. Piiriasema oli kaatopaikan yhteydessä Pasilassa. Eteläinen piiri käsitti kaupungin eteläiset kaupunginosat. Piiriasema oli Kaampin alueella II katupuhtaanapito-piiriin aseman yhteydessä.

V:sta 1937 lähtien oli osasto ajanut jätteet täytteeksi Pikku-Huopalahteen. Sen johdosta, että lahden rannalla olevan Tilkan sotilassairaalan taholta viime vuosina oli tullut useita valituksia kaatopaikan aiheuttamista haitoista ja kun myös Haagan puron uoma ja sairaalan viemärit asettivat esteen täyttämiseksi, oli osaston pakko etsiä uusi kaatopaikka. Ainoaksi sopivaksi paikaksi katsottiin tällöin Pasilan pohjoispuolella oleva suo-

alue, joka oli rautatiehallituksen hallussa. Heinäkuun 21 p:nä teki kaupunginhallitus rautatiehallituksen kanssa sopimuksen alueen luovuttamisesta kaatopaikaksi.

Pasilan kaatopaikan lisäksi oli osastolla kaatopaikkoja Malmilla ja Herttoniemessä. Koska uusien kaatopaikkojen löytäminen käy yhä vaikeammaksi sen mukaan kuin kaupunkiasutus kasvaa, teki osasto yleisten töiden lautakunnalle ehdotuksen jätteiden polttuunin rakentamisesta Helsinkiin. Polttolaitos suunniteltiin rakennettavaksi Suvilahden sähkövoimalaitoksen välittömään läheisyyteen, jolloin laitoksessa kehitetty höyry siellä saataisiin muunnetuksi sähkövoimaksi. Suunnitelma tuli ennen vuoden loppua hyväksytyksi myös kaupunginvaltuustossa, joka v:n 1950 talousarvioon päätti merkitä 10 milj. mk:n määrärahan alustavia töitä varten.

Töiden valvonnasta huolehti 3 sääntöpalkkaista ja 3 ylimääräistä työnjohtajaa.

Osaston eri työntekijäin keskimäärä viikkoa kohden näkyy seuraavasta yhdistelmästä:

Autonkuljettajia, laitoksen autoin	55	Vaunu- ja kasamiehiä	8
» omine autoineen ...	11	Mukavuuslaitosten siivoojia	8
Autonapumiehiä	75		
		Yhteensä	157

Osaston työnjohtajista oli 2 kertomusvuonna sairauslomalla yhteensä 127 päivää. Työntekijäin keskuudessa oli sairaustapausten lukumäärä yhteensä 122, niistä 13 tapaturmaa. Menetettyjen työpäivien luku oli 2 061. Eläkkeelle siirtyi 6 työntekijää ja 3 kuoli.

Puhtaanapidettävien kiinteistöjen ja yleisten mukavuuslaitosten lukumäärä käy ilmi seuraavasta:

Kaupungin kiinteistöt:		Yksityiset kiinteistöt:	
Vuosisopimukselliset	115	Vuosisopimukselliset	2 131
Ylimääräiset	37	Ylimääräiset	318
Yleiset käymälät	27	Uudisrakennukset	31
Vedenheittopaikat	56		

Hajotuskaivojen normaalityhjennys suoritettiin 870 talossa. Perinpohjainen tyhjennys kaivon korjausta varten toimitettiin 194 talossa. Sitäpaitsi tyhjennettiin 196 sadevesikaivoa.

Kertomusvuonna kuljetettu jätemäärä ilmenee seuraavasta taulukosta:

L a a t u	Kaatopai- koille täyt- teeksi	Tilanomis- tajille kau- pungin lähe- isyydessä	Kuormattu rautatie- vaunuihin	Kuormattu ostajien ajo- neuvoihin	Yhteensä
	m ³				
Rikkoja, talous- ja paperijätteitä ...	201 049	4 766	5 897	—	211 712
Makkilantaa	—	2 765	—	490	3 255
Hajotuskaivojätteitä	—	2 142	—	—	2 142
Tuhkaa	11 522	—	—	—	11 522
Yhteensä	212 571	9 673	5 897	490	228 631

Osaston toimesta kuljetettiin Herttoniemeen ja kuopattiin siellä seuraavaa määrää eläinten raatoja: koiria 212, kissoja 96 ja muita eläimiä 3, yhteensä 311 eläinraatoa.

Korjaamo. Korjaamo käsitti yleisen työkalukorjaamon, auto- ja rengaskorjaamot, pajan ja maalaamon. Korjaamon töistä huolehti sääntöpalkkainen esimies apunaan tilapäinen tuntikirjuri. Työntekijöitä oli korjaamossa yhteensä 44, joista 34 ammattimiestä, 8 aputyöntekijää ja kaksi naista. Korjaamon työntekijäin sairaustapausten lukumäärä oli 43, niistä 5 tapaturmaa. Menetettyjen työpäivien luku oli 826. Yksi korjaamon työntekijä siirtyi kertomusvuonna eläkkeelle. Korjaamon esimiehen valvontaan kuuluivat myös osaston autotallit Mannerheimintien varrella sekä talosta Hämeentie 92 vuokrattu autotalli. Osaston autokanta käsitti vuoden lopussa seuraavat moottoriajoneuvot:

Kuorma-autoja	62	Auraustraktoreita	10
Kasteluautoja	8	Kaivontyhjennysautoja	2
Lakaisukoneita	5	Moottoripyöriä	1
Tiehöyliä	8		

Autojen korjauskustannukset nousivat kertomusvuonna 5 309 788 mk:aan ja polttoainekustannukset 6 261 783 mk:aan.

Menot ja tulot. Kertomusvuoden talousarvioon ja lisätalousarvioon oli eri töitä varten merkitty seuraavat määrärahat:

Talousarvion momenttinimike	Määrärahat yhteensä, mk	Menot tilien mukaan, mk	Säästö (+) tai ylitys (—), mk
Katujen, teiden ja yleisten paikkojen puhtaanapito Kanta-Helsingin alueella	38 612 700	48 122 797	— 9 510 097
Sama liitosalueella	3 956 600	6 922 218	— 2 965 618
Satama-alueiden puhtaanapito	5 387 000	8 497 015	— 3 110 015
Sopimusten mukainen katupuhtaanapito	11 189 200	15 744 063	— 4 554 863
Yleiset mukavuuslaitokset, kuormausasemat ja kaatopaikat	6 545 300	11 204 906	— 4 659 606
Sopimusten mukainen kiinteistöpuhtaanapito	44 243 164	54 172 742	— 9 929 578
Yhteensä	109 933 964	144 663 741	— 34 729 777

Määrärahat eivät riittäneet pääasiallisesti siitä syystä, ettei talousarviota laadittaessa ollut otettu huomioon kaikkia palkkoihin vaikuttavia seikkoja, sekä sitä, että vuoden lopussa sattui runsaita lumisateita, jätemäärä lisääntyi ja uusia kaatopaikkoja otettiin käyttöön.

Osaston tulot olivat taas seuraavat:

Talousarvion momenttinimike	Tulot talousarvion mukaan, mk	Tulot tilien mukaan, mk	Ylitulot (+) tai vajeaus (—), mk
Yksityisten katuosuuksien puhtaanapito	11 500 000	9 801 787	— 1 698 213
Kaup. kiinteistöjen katuosuuksien puhtaanapito ..	4 000 000	4 418 059	+ 418 059
Yksityisten kiinteistöjen puhtaanapito	46 000 000	50 954 671	+ 4 954 671
Kaup. kiinteistöjen puhtaanapito	2 200 000	3 469 669	+ 1 269 669
Valtion apu maantiejatkeiden puhtaanapidosta ...	600 000	779 791	+ 179 791
Satama-alueiden puhtaanapito	5 987 000	5 987 000	—
Yleiset käymälät	10 000	16 114	+ 6 114
Jätteiden myynti	700 000	1 072 487	+ 372 487
Sekalaiset tulot	200 000	333 238	+ 133 238
Yhteensä	71 197 000	76 832 816	+ 5 635 816

Tilivirasto

Tiliviraston henkilökunnan muodostivat kamreeri, pääkirjanpitäjä, kirjanpitäjä, kassanhoitaja, 6 toimistoapulaista ja lähetti.

Tilitodistuksia oli vuoden aikana 28 039, laskutuksia 3 263 ja lähetettyjä kirjelmia 1 797.

Tiliviraston toiminnan laajuus selviää seuraavasta yhdistelmästä:

	Debet, mk	Kredit, mk
Edellisiltä vuosilta siirtyneet työmäärärahat	233 068 727	1 014 346 151
Kertomusvuoden talousarviotyöt	1 818 131 781	1 756 403 305
Kaupunginkassan tilit	2 570 357 098	1 934 291 603
Ennakkovarot	29 339 799	24 724 816
Kaupungin muiden laitosten tilit	414 851 581	414 851 581
Ylimääräiset työt	504 940 757	489 305 578

	Kredit, mk	Debet, mk
Tarveaineet ja konepajat.....	526 183 277	401 011 348
Verohuoltotoimisto	14 759 477	14 759 477
Leski- ja orpokassa	383 144	383 144
Tuloveroennakko	125 143 532	125 143 532
Menojäämät	70 330 524	134 254 948
Tulojäämät	48 720 362	25 427 832
Rakennustoimiston tulot	142 117 892	163 424 636
Yhteensä	6 498 327 951	6 498 327 951

Rakennustoimiston käsikassan rahanvaihto nousi 125 808 504 mk:aan.

Tilivirastoa varten myönnettyjä määrärahoja oli yhteensä 3 122 550 mk ja menot nousivat 3 074 824 mk:aan. Momentille korvaus kannannasta sisältyvää määrärahaa ylitettiin 47 726 mk, jota vastoin sääntöpalkkaisia virkoja varten myönnettyistä määrärahoista kertyi säästöä 59 230 mk, tilapäisen työvoiman määrärahoista 34 950 mk, painatus- ja sidontamäärärahoista 1 040 mk ja tarverahoja varten varatuista määrärahoista 482 mk.